

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:316, 3 Kasım 1986

Ülkenin dört bir yanından protesto sesleri yükseliyor.

Fırtınalı günler yaklaşıyor

Son sıralarda Özal nereye gitse protestoyla karşılaşıyor, çeşitli cezaevlerinde direnişler sürüyor ve öğrenci eylemleri başladı. İşçi sınıfı bu ara daha çok kendi örgütsel sorunlarıyla ilgilendiği için, şu sıralarda pek bir işçi eylemi yok. Ama bir süre sonra işçi sınıfının İzmirler'den, Eskişehirler'den de büyük bir güçle eyleme geçeceği herkesçe biliniyor.

Durumun özünü daha çarpıcı bir biçimde vurgulayabilmek için biraz abartarak söyleyelim. Burjuvazi panik içindedir. Hatta bazıları yurt dışına kaçıyor! Galiba böyle olacağını önceden görmüşler ki, bir söylentiye göre Türkiye'nin dış borç olarak aldığı dövizlerin bir kısmı yurt dışındaki bankalarda bloke edilmiş. Adına da Dev-Kaç-Fon, yani devrimden kaçanlara yardım fonu diyorlarmış!

Gerçekten de burjuvazi çok sıkışık bir durumdadır. Nasıl olmasın?

Burjuvazinin en övündüğü endüstri kollarının başında gelen tekstil büyük bir kriz içindedir. Milyonlarca lira borcu takarak, gazetelerin deyimiyle tokat atarak yurt dışına kaçan kaçana. Nedense onlara "sıcak takip" yapılmıyor.

Hayali ihracat konusu da artık iyiçe ortalığa döküldü. Böylece Özal'ın ihracat patlaması diye övündüğü balon hepten söndü. Öyle bir yaygın ve "mükemmel" hayali ihracat çarkı kurulmuş ki "hayali İsviçre" bile yaratılmış.

Bu arada, burjuvazinin "ulusal değer"lerinin yıkımı gecekondu yıkımından da önde gidiyor. Artık en kutsal değerlerinden Atatürk bile dile düştü. 50 liralıklardaki Atatürk kabartmaları darphaneden gözü yaşlı çıktı. Bunun üzerine kaza mı yoksa bilerek mi yapıldı diye tartışıldı.

Tam bu sırada İzmir'in Kemalpaşa belediyesinde, ilçeye Atatürk anıtı yapılmasına karşı çıkan ANAP'lılar oldu. Olay "çirkin kafa" diye "irtica" olarak yansıtıldı. ANAP içindeki Selametçilere bağlandı. Gerçekte karşı çıkanların derdi, kendilerinin Atatürk'e karşı olmaları falan değildi. Bu açlık, sefalet içinde Atatürk anıtının halkta tepki doğuracağından çekinmeleriydi.

Bini aşkın genç 12 Eylül sonrasının ilk yığınsal öğrenci eylemini gerçekleştirdi.

Derken, bir bankanın ilkokul öğrencileri için yayınladığı bir broşürde Atatürk'ün Osmanlı kıyafetiyle resmi çıktı. Daha önceki olaylar kapanmadan bu tartışma başladı.Sanki Atatürk düpedüz Osmanlı askeri değilmiş gibi "Atatürk'ü de Osmanlılaştırıyor muyuz" diye gürültü koptu.

Ard arda gelen bu yıkımlardan sonra 29 Ekim'de *Hürriyet* koca bir Atatürk resmi bastı ve "29 Ekim heyecanını bir kez daha yaşıyoruz" diye çok "ajitatif" sözler yazdı. Gerçekte kimsenin heyecanlandığı falan yoktu. Burjuvazi değer yıkımından endişeleniyor ve *Hürriyet* de belki heyecan yaratırım diye deniyordu.

Böyle bir ortamda protestolar yükseliyor, şiddetli bir sınıf savaşı yaklaşıyor. Son sıralarda Özal nereye gitse protestoyla karşılaşıyor. İşçi sınıfı bu ara daha çok kendi örgütsel sorunlarıyla ilgilendiği için, şu sıralarda pek bir işçi eylemi yok. Ama işçi sınıfının daha büyük bir güçle eyleme geçeceği herkesçe biliniyor. Ayrıca çeşitli cezaevlerinde direnişler sürüyor ve öğrenci eylemleri başladı.

Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde bir gurup öğrenci ölüm orucu yaparken, İstanbul'da Marmara Üniversitesi öğrencileri 12 Eylül sonrası ilk yığınsal öğrenci eylemini gerçekleştirdiler.

İki dersten kaldığı için intihar eden İsa Tanrıverdi'nin cenazesinin ailesine verileceği gün, YÖK'le gelen eğitim sistemini protesto için rektörlük önüne siyah çelenk koyan iki öğrenci gözaltına alındılar. Bunun üzerine 1000'i aşkın öğrenci bina önünde oturma eylemi yaptı. Polis dağılın dediği halde öğrenciler dağılmadılar. Olay yerine gelen İstanbul Emniyet Müdür Muavini iki öğrencinin gözaltına alınmasını savundu. Öğrenciler "çelenk taşınak suç mu" diye sorunca, "suç değil ama herkes içeri alınabilir" dedi. Bundan sonra Rektör'le konuşan öğrenciler Adli Tıp binasına yürüdüler.

Krizler, fiyaskolar, sınıf değerlerinin yıkımı ve artan, yükselen protestolar arasında sıkışmış burjuvazi çeşitli önlemler almaya çalışıyor. Önlem alma çabasıyla, kendi içindeki çelişkilerin de kızışması atbaşı gidiyor.

Evren siyaset yasaklarının kalkmasından yana olduğunu açıklarken, Antalya ve Isparta'da Demirel adeta "kahraman"laştırıldı. Yasakları kaldırma formülleri aranıyor. DYP'nin önerisi, Anayasa'yı değiştirmeden Siyasal Partiler Yasası'nı değiştirerek, yani suçu bırakıp cezayı kaldırarak bu işi yapmak. Akıllarınca böyle yaparak çoktan delik deşik olmuş Anayasayı ellememiş olacaklar!

Bu arada işverenlerle hükümetin arası açılıyor. ANAP kaynamaya ve DYP'ye adam kaptırmaya devam ediyor. SHP kaynıyor. Sosyalist partinin eli kulağında olduğu söyleniyor.

Burjvazi bir yandan yaklaşan sınıf savaşı fırtınasına eski siyasileri legalize ederek, daha sol barikatları hoş görerek hazırlanırken, öte yandan Kürt halkına karşı sömürge savaşını sürdürüyor ve gözünü Ortadoğuya dikmiş durumdadır. Mardin'de operasyon oldu. Türkiye Kürdistanı'ndaki bazı illerde sıkıyönetim uzatıldı. İsrail ile samimiyet ilerlerken, İran, Irak ve Suriye sınırlarında neler olduğu meçhuldür. Ayrıca boru hattını Türk ordusunun beklediği söyleniyor.

Ne olursa olsun Türkiye'de fırtınalı günler yaklaşıyor!

Burjuvazi Dikmen'deki gecekondu yıkımı sırasında üç kişinin canına kıydı.

Biz de düz ni başlar na yıkacağız

Dikmen'de gecekondu yıkımı sırasında üç kişi can verdi. Bunlardan ikisi 11 ve 14 yaşlarında kız çocukları, biri de belediye ekibi görevlisi.

Yıkılan gecekondunun tapu tahsis belgesi var. Sahibinden birkaç kez rüşvet istenmiş. Ondan sonra gelinip, içinde insan varken gecekondu yıkılıyor! Bir de utanmadan "gecekonducular idamlıktır", "kanunları uygulamak gerek" gibi demeçler veriliyor!

Bir kere, ister tapu tahsis belgesi ya da tapusu olsun, ister olmasın, bu devletin-düzenin gecekondu yıkmaya hakkı yoktur. Emekçileri işsiz, aç bırak, göçe zorla, ondan sonra çoluk çocuğuyla başını sokacak bir çatı yaptığı zaman gel onu da yık! Ne yapacak bu insanlar! Sokakta mı yaşayacaklar?

İkincisi, gecekondu yıkarak kanun uyguluyorlarmış! Bu tamamen ikiyüzlülüktür. Anayasa'nın 41. maddesi, "devlet ailenin huzur ve refahı için ... gerekli önlemleri alır" diyor. Niye iş bulmuyorlar, ucuz konut kiralamıyorlar da gecekondu yıkmaya gelince kanun uyguluyorlar? Bunların kanunlarında böyle huzurlu, refahlı sözler ciladır. Kanunlar hem özüyle, hem uygulamasıyla işçiye, emekçiye düşmandır. Nitekim, bunca kanun delik deşik iken, gecekondu yıkımına gelince kanun uygulamaları da bunun bir kanıtıdır.

Üçüncüsü, haydi diyelim gecekonduyu yıkacaklar. İnsanların başına mı yıkılır? Gecekondu yıkımına katılmış üç kişiyi bundan sorumlu ilan ettiler, tutukladılar, 4-10 yıl arası hapis cezası isteğiyle yargılıyorlar. Bunlardan Muharrem Demir'in babası, "oğlum emir kuludur, asıl suçlular dışarıda" demiş. Gerçekten de o üç kişiyi yargılayarak, asıl suçlunun temize çıkacağı sanılmasın.

İnsanları işsiz bırakıp iki göz odada yaşatmaktan, bu iki göz odayı da üstelik insanların başına yıkmaya kadar baştan sona herşeyin sorumlusu bu sömürü ve vurgun düzenidir. Asıl suçlu budur!

Dikmen'deki olay bu suçluyu bir kez daha ve çok çarpıcı sergilemesi açısından büyük önem taşıyor. Bunu bildikleri için bütün burjuva siyasal partiler konuya sarıldılar. Ama en "solu" bile, sorumluluğu, suçu Özal'a, hükümete kadar uzatabildi. Evet, Özal ve hükümeti suçludur ama suçlu yalnızca onlar değil, baştan aşağı bu düzendir! Düzeni korumak için suçu yalnızca Özal'a kadar uzatıyorlar! Ancak böyle yollar geçerli olacak mı?

Seçimlerden sonra bir zamların, bir de gecekondu yıkımlarının bastıracağı biliniyordu. Öyle de oldu. Gecekondu yıkımları sınıf savaşının önemli bir alanı olarak önümüzde duruyor.

Bu alan zaten önemle önümüzde duracaktı ama Dikmen'deki yıkım, savaşı oldukça yüksek bir düzeye sıçrattı. Bu düzen ve devlet üç canı yıkıntılar arasına gömerek gecekondu yıkımı konusunda dönemin ilk tetiğini çekmiş oldu. Artık gecekondu semtleri yalnızca sınıf savaşının değil, çok sert, keskin bir sınıf savaşının alanı olacak!

Burjuvazi bunu çok iyi anladığı için, Dikmen olayı Meclis'i de karıştırdı, sert tartışmalara, havanın geneliyle her konuda gerginleşmesine yol açtı. Onlar tartışadursunlar, işçi sınıfımız, 2 milyon aileyi kapsayan gecekondu halkı da dahil Kürt-Türk tüm emekçilerle birlikte bu düzeni başlarına yıkacaktır!

Sayfayı hazırlayan:
Cemile Çakmak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Marsilya hapisanesinden

Değerli Yoldaşlar,
Bildiğiniz gibi ben Fransa'da mahpustayım.

Şimdi sizlere bu ülkenin adaleti nasıl çalışıyor, biraz anlatayım. Burası tam bir polis devleti. Aynı Türkiye'de yeni çıkan polis yasasıyla polise verilen sınırsız yetkiler, burada polise seneler önce verilmiş. Şöyle ki, polis istediği adamı kanıt aramadan içeri alabiliyor, hapise yollayabiliyor. Burada telefon dinleme sistematik bir şekilde yerleşmiş. Bir de polisin en büyük yardımcıları, besleme ispiyoncular var. Ayrıca burada polis adamı vurabiliyor.

Daha yeni iki örnek vereyim sizlere. Olay iki ay kadar önce Paris'te oluyor. Polis, bir genel aramada bir arabayı durdurmak istiyor, araba durmayınca ateş açıyor ve şoförü öldürüyor. Ölen Fransız. Yine buna benzer bir olay daha oluyor Paris'te ve polis bir genel aramada yine bir Fransız'ı öldürüyor. Ölenler Fransız olduğu için bu olaylar basına ve TV'ye yansıyor. Böyle olaylarda ölen bir sürü Arap var ki onlar burada insan yerine konmadığından tabii ki bu tür olaylar da basına ve TV'ye yansımıyor. Yani diyeceğim, polisin adam vurma yetkisi var. Hem de sınırsız. Sonra bu polisler tutuksuz olarak göstermelik bir mahkemeden geçiyorlar ve sonra da görevlerinin başına dönüyorlar! Son iki olayda da böyle oldu.

Bir de benim başımdan geçen iki olay var ki çok enteresan.

Seksen dört senesinin eylül ayında Lyon'da oluyor. Polis, bir Türk bir Fransız arkadaşla birlikte arabadan bizi indiriyor, sizi arayacağım diyor. Arıyor kimsede birşey yok. Bende bir sustalı, bir de beş bin altı yüz Frank para, diğer Türk'te beş bin Frank para çıkıyor. Şunu hemen belirteyim, burada gaz tabancaları ve sustalı bıçaklar mağazalarda satılıyor. Yani yasak falan değil. Neyse bizi arabaya alıyorlar, Komiserliğe getiriyorlar. Fransız Komiserlik'ten çıkıyor, biz iki gün içeride kalıyoruz ve mahkemeye çıkıyoruz. Bizi mahkeme haliyle serbest bırakıyor fakat paralar haciz. Nasıl kazandığımızı ispatlayamadığımız için! Benim o zaman Fransa'daki statüm *refugé demande,* yani kağıtlarım falan yok, sadece elimde siyasi iltica istediğime dair bir belge var.

İkinci olay mahpusa düşmeden iki ay kadar önce Marsilya'da oluyor. Benim olduğum yere sivil polisler giriyor ve arama yapıyorlar. Benim bu sefer kağıtlarım falan var, çalışma kartım da var. Yine üzerimde para var. Bu kez on bin frank. Yine Komiserliğe alıyorlar. Bu sefer ben Komiserlikte, tekrar parayı kaptırmamak için, şu numaraya şu isme telefon edin, bu kişi benim patronumdur, ben inşaatta çalışıyorum, bu kişi benim artizanımdır, yani bana iş verendir diyorum. İşin gerçeği de bu. Ben bu Türk artizanın yanında tam beş ay çalıştım.

İki gün yine Komiserlikte geçiyor, yine para haciz olarak kalıyor. Bu sefer de sebeb şu: Verdiğim numaraya telefon ediyorlar, adam, yani artizan beni doğrulamıyor, böyle birisi benim yanımda çalışmıyor diyor. Böylece yine paranın nasıl kazanıldığını ispatlayamamış oluyorum ve para haciz kalıyor.

Bir de hapishanelerin durumu var ki tam anlamıyla içler acısı. Üç kişi bir tabuttayız yani. Böcek yuvası odalar, üstü açık gelen tozlu karavanalar, doktor olmayan stajyerler, yenmeyecek durumdaki yemekler, ayda bir defa değişen çarşaflar, birer saatlik havalandırmalar. Havalandırma yerleri sanki çöplük, mikrop saçıyor. Duş haftada bir kere, o da çoğu zaman soğuk. Aslında bunların hepsi kasıtlı yapılan sistematik şeyler. Hele bir de hücreye düştün mü yandın. Hücreye düşmek çok basit, çünkü herşey gardiyanın elinde. Kafasına göre rapor yazar, imzalasan da imzalamasan da birşey değişmez. Gardiyan her zaman "haklıdır". Hele gardiyanların bir tutumu var ki şaşılacak şey! Haklı olsan da konuşamazsın, üçü birden bir anda tepene biner. Hücreye düşen mahkum nöbetçi gardiyanların insafına kalmış. Gecenin dördünde kaldırıp döverler, çünkü sarhoşturlar. Neden dayak yediğini de anlayamazsın zaten, neden dövdüklerini onlar da bilmezler. Karşıki binayla konuşurken yakalanırsan sorgusuz sualsiz 8 gün hücreye. Bir yere toplu inip çıkarken düğmeler ilikli olacak ve tek sıra yürünecek, konuşmak yasaktır.

İşte böyle arkadaşlar. Burası Fransa'da bir hapishane. Demokrasi şarkıları söyleyen, insan haklarının sonsuz savunucusu Fransa'da sadece bir hapishanenin gerçek fakat eksik anlatılan durumu.

F.G., Marsilya

Haberler

Dostlar,
TKP'nin 66. kuruluş yıldönümünü, adına layık bir biçimde kutladığınız için, sizleri devrimci selamımla kutlarım.

Kopenhag'da 15 ve 19 Ekim tarihleri arasında Dünya Barış Kongresi, 130 ülkeden 2500'den fazla delegenin katılımıyla toplandı. Kongrede genel olarak görüşmeler yoluyla dünya barışının nasıl sağlanabileceği tartışıldı. Yine 19 Ekim günü çeşitli barış yürüyüşleri yapıldı.

Kongre gerek başlarken, gerekse bitimine yakın çeşitli provokasyonlara hedef oldu. Saldırılar asıl Sovyetler Birliği'ne yönelikti.

Bilindiği gibi, geçtiğimiz günlerde emperyalizmin baş temsilcisi Reagan ile Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Gorbaçof yoldaş silahsızlanma görüşmesi için Reykjavik'te biraraya geldiler. Toplantıdan hiçbir sonuç alınmadı. Çünkü emperyalizm silahlanmaktan vazgeçmiyor. Çünkü silahlanmak, emperyalizmin kârlarına milyonlarca dolar daha katıyor. Ve yine emperyalizm kendini görece olarak güçlü hissediyor.

Peki emperyalizmin silahlanma girişimleri, dünyayı kendine bağımlı kılma mücadelesi nasıl durdurulur?

Varsın silahsızlanma görüşmeleri sürsün ve varsın barış toplantıları ve yürüyüşleri olsun. Bunlar iyi şeyler. Ama emperyalizmi geriletmek ve yenmek için bunlar yeterli değildir. Başta ABD olmak üzere tüm emperyalistleri dize getirmek için, emperyalist zincirin zayıf halkalarını koparmak gereklidir. Bu da işçi sınıfının gücüne ve devrimin utkusuna inanmaktan geçer.

İkinci haberim ise işkence, baskı ve zulümden kaçan ilticacılarla ilgili. Bilindiği gibi hemen hemen tüm Avrupa ülkeleri ilticacı akınını bir yıl için durdurdu. 17 Ekim'de kabul edilen yeni yabancılar yasasına göre, gerekli giriş vizesiyle kendi ülkesinden direk olarak Danimarka'ya gelen ilticacı Danimarka makamlarına iltica talebinde bulanabilecek. Diğer durumlarda ise iltica başvurucuları bir saat içinde geri çevrilebilecek. Bu yasayla polis kimin Danimarka'ya girip giremeyeceğine sınırda hemen karar verebilecek. Buna rağmen Danimarka'ya giren iltica başvurucuları kamplarda uzun süre cevap beklemektedir.

Yeni yasayı sağ partilerle, sosyal demokratlar ortaklaşa parlamentoda onayladılar.

Mücadelenizde başarılar dilerim.

Danimarka'dan bir İşçinin Sesi okuru

İşçi sınıfımız hizaya sokacaktır

Yoldaşlar,
Çok değil, bundan bir sene kadar önce, Haziran 1985'te, Cemile Çakmak yoldaşımızın "sol hareketin durumu" yazısı Çek-al olarak yayınlanmıştı. Yoldaşımız yazısında, şöyle diyordu: "...Bugün sol hareketin genel durumunu belirleyen, bilinçli ya da bilinçsiz, şu ya da bu ölçüde, şu ya da bu ulusal kılıkta ama hemen hemen tüm örgütlerin burjuva kuyrukçuluğu yapmalarıdır. Bu genel bir hastalıktır. Bunu hastalık diye görmeyenler var. Bunlar iflah olmaz. Bunu hastalık olarak görebilecek ve düzeltebilecek olanlar var."

Aradan bir sene geçti. Bugün sol harekete baktığımızda, ne yazık ki değişen pek birşey olmadığını görüyoruz. Çoğu örgütler hâlâ aynı tutumlarını devam ettiriyorlar. Anlaşılıyor ki bu örgütler, geçmişten ders çıkarmadıkları (veya çıkarmaya yanaşmadıkları) gibi, bugünkü yaşam koşullarına da doğru gözlerle bakmaktan kaçınıyorlar.

12 Eylül öncesinde birçok örgüt kendisini sınıfın öncüsü olarak görmüş, yayın organlarında bunu bazen doğrudan, bazen de dolaylı olarak belirtmiştir. Süreç kanıtlamıştır ki, geçmişte bu örgütlerden hiçbiri işçi sınıfına gerçek devrimci lider olmayı başaramamıştır.

Bugün harekete baktığımızda hâlâ geçmişin kalıntılarını taşıyanlar var. Yine "halkçılık" edebiyatıyla işçi sınıfının arasına dalmayı düşleyenler var. Geçmişte de çok denenmişti. Uzlaşmaz sınıfları uzlaştırmaya çalışanlar, işçi sınıfının çıkarlarını bulanıklaştırmaya başvuranlar yine var. Yine oportünistler, tarihin her sayfasında olduğu gibi, bu işlevi üstleniyorlar. Onlar, proletaryanın önderliği demagojisi ardında proletaryanın bağımsız çıkarlarını yine başka sınıfların çıkarlarına feda ediyorlar.

Bu arada geçmişten ders çıkartmayan bir eğilim daha var. Yığınların kendi deneyimlerinden öğreneceklerini reddeden silahlı propaganda anlayışı. Bu anlayış işçi sınıfının bilinçlendirilip örgütlenmesini sağlayamaz. Silahlı propaganda anlayışı küçük özel mülkiyetin düzene karşı olan öfkesinin bir ifadesidir.

Bugün komünistlerin görevi işçi sınıfının ideolojisini, politikasını, örgütlenme anlayışını arı tutmaktır. Sosyalizm için mücadele oportünizm ile de mücadele etmekten geçer. İşçi sınıfı diye yırtınıp burjuva kuyrukçuluğu yapanları ve geçmişten ders çıkarmayı hâlâ reddedenleri işçi sınıfımız hizaya sokacaktır. Cemile Çakmak yoldaşımızın dediği gibi, "...onlar bugünden düzelmezlerse, ... işçi sınıfımız alanlara çıktığında, iflah olmazları sergileyip sol hareketten itecek düzelmeye yatkın olanları da düzeltecektir."

Türkiye işçi sınıfını tarihsel bir görev bekliyor. Sınıfımızın bu tarihsel görevi başarıyla yerine getirmesinde rol oynayacak partisine de büyük görevler düşüyor. Sınıfın partisi, komünist bir parti vardır. O da TKP — *İşçinin Sesi*'dir. TKP — *İşçinin Sesi* bugünkü sol hareket içinde doğru ve kararlı ideolojisiyle işçi sınıfımızın çıkarlarını savunan, Marksizm-Leninizme ve proletarya enternasyonalizmine bağlı tek partidir. TKP — *İşçinin Sesi* bir *sınıf partisi,* işçi sınıfımızın ideolojik ve politik öncüsüdür. TKP — *İşçinin Sesi* proletaryanın çıkarlarını başka çıkarlara feda etmiyor.

Yaşasın TKP — *İşçinin Sesi!*

Yaşasın Türkiye işçi sınıfı!

Özgür Yayla

Ekim Devrimi'nin 69. yıldönümü dünya ve Türkiye işçilerine kutlu olsun. Bu büyük devrimi salt törenlerle, sözlerle anmak yetmez.

Ekim Devrimi'nden "ğr nmek ger k

7 Kasım 1986 Büyük Ekim Devrimi'nin 69. yıldönümüdür. Dünya ve Türkiye işçilerine kutlu olsun!

Bu şanlı devrimin anılacak, anlatılacak çok yanı vardır. Öncesiyle, sonrasıyla uzun bir tarihçesi vardır ki her sayfası, her satırı paha biçilmez derslerle doludur. Dünya işçi sınıfının Marks ve Engels'ten sonra en büyük lideri Lenin, hem bu şanlı devrim sürecinin sonucu, hem de onun zaferinin ön koşulu olmuştur.

Ekim Devrimi her yönüyle engin bir deneyim ve bilgi hazinesidir. Ancak biz, bu devrimin yıldönümünü kutlarken, günümüz Türkiye'sinde çok can alıcı önem taşıyan bir yönünü ele alalım.

Daha bundan birkaç hafta önce Yol-İş Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada Cindoruk yine şöyle dedi:

"Bu dönemde partileri sosyalist partiler ve liberal partiler diye ayırmayın. Şimdi demokrasiden yana olan partiler ve demokrasiden yana olmayan partiler ayrımı yapın."

Cindoruk bunu ilk söylemiyor. Tek söyleyen de değil. SHP'den TİP, TSİP'e, sahte TKP'ye kadar geniş bir kesim, uzun süredir bu fikri ileri sürüyor.

Kabul, sağ-sol ayrımını bir yana bırakalım, demokrat olan-olmayan ayrımı yapalım ve demokratlarla birlik olalım. İyi ama Türkiye'de demokratlar arasına liberaller giriyor mu? Liberaller demokrat mı ki demokratlar onları da birliğe katsınlar?

İşte bu, Büyük Ekim Devrimi'nin deneyiminden çıkan ve

Eğer Bolşevikler Rusya'da demokratlıkla liberalizmin ayrıldığını, liberalleri değil demokratlarla aynı safa koymak, demokratlara ucundan bulaştırmanın bile ne kadar zararlı olacağını yıllar boyu inatla savunmasalardı Ekim Devrimi'nin zaferine de ulaşamazlardı. Türkiye'de de durum aynen böyledir. Türkiye'nin demokratlaşmasını gerçekten istiyorsak, liberalleri değil demokratların yanına katmak, demokratları bu mikroptan uzak tutmak için çalışmalıyız. Sosyal demokratlar da bu mikrobun taşıyıcısıdırlar. Onlar da özde sol liberallerdir. Onları da demokratlara bulaştırmayacağız.

bugünün Türkiyesi için can alıcı önem taşıyan bir konudur. Eğer Bolşevikler Rusya'da demokratlıkla liberalizmin ayrıldığını, liberalleri değil demokratlarla aynı safa koymak, demokratlara ucundan bulaştırmanın bile ne kadar zararlı olacağını yıllar boyu inatla savunmasalardı Ekim Devrimi'nin zaferine de ulaşamazlardı.

Daha 1905 devrimi sırasında Bolşevikler liberallerin demokrat olmadığını çünkü onların demokratik devrimin zaferinden korktuklarını, bu nedenle Çarlığa olduklarından daha çok devrime karşı olduklarını söylediler. Devrimin yolunu buna göre belirlediler.

1905'te *İki Taktik*'te Lenin şöyle diyor:

"İkisinden biri baylar: Ya ardıcıl olmayan, bencil ve korkak burjuvaziye *karşın* halkla birlikte devrimi yürütmeye çalışarak Çarlık üzerinde tam zafer kazanacağız, ya da bu 'karşın'ı bir kenara bırakıp, burjuvazinin 'uzaklaşmasından' çekineceğiz ve proletarya ile halkı bu ardıcıl olmayan, bencil ve korkak burjuvaziye peşkeş çekeceğiz." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.9, s.97)

1907'de Lenin aynı fikri şöyle yineliyor:

"Kadetler bir liberal burjuva partisidir. Bu sınıfın ekonomik konumu, onun bir köylü utkusundan ve işçi sınıfı dayanışmasından *korkmasını* getirir. Bu da, halk yığınları hızla sola kaydıkça Kadetlerin kaçınılmaz olarak ve hiç de raslantısal olmayan bir biçimde hızla sağa kayma, gericilikle uzlaşma eğilimlerini açıklar. Duma'nın dağıtılmasından sonra proletaryanın, köylülüğün ve yoksul kent küçük burjuvazisinin şiddetle sola kaymaları ve devrimcileşmeleri, Kadetlerin de şiddetle sağa kaymalarını sağlayan, raslantı değil, ekonomik bir zorunluluktu. Ancak küçük burjuva, ya da siyasal cahil buna üzülebilir, ya da bu süreci değiştirmeye, durdurmaya çalışabilir.

"Biz sosyal demokratların (komünistlerin — *İ.S.*) değişik bir görevi vardır — yığınların Kadetlerin etkisinden kurtulmasını hızlandırmak. Bu etki geleneklerle, eski bağlarla ve liberallerin etkinliğiyle, küçük burjuvazi üzerinde ekonomik egemenliğiyle, burjuva aydınları, liberal memurlar olarak rolleriyle sürdürülmektedir. Yığınlar *kendi* çıkarlarının ne olduğunu ne denli çabuk kavrarlarsa, liberallerin yığın hareketine beslediği düşmanlığı o denli çabuk kavrayacak, kendilerini liberallerden siyasal olarak o denli çabuk uzaklaştıracak ve çeşitli demokratik, devrimci örgüt, sendika ve partilere gireceklerdir." (Lenin, *agy*, c.12, s.180)

Lenin, 1905 Devrimi yenildikten sonra da aynı olguyu şöyle vurguluyor:

"Rusya'nın demokratik çizgide siyasal dönüşümü bugünkü dönemin tarihsel görevi olarak kaldığı sürece, bu dönüşüm sorununun *bütün özü* şu gereklilikte yatacak: Nüfusun *çok* geniş, olabilecek en geniş yığınlarının bilinçli demokratlar olmaları, yani liberal dar görüşlülüğün, yarı gönüllülüğün ve korkaklığın, güçlü, tutarlı ve kararlı muhalifleri olmaları. Ve eğer şunu anlamamışsa hiçbir işçi, sınıf bilinçli olduğunu iddia edemez. Zamanımızın bu siyasal görevinin farkında değil*se* ve bu görev uğrunda çalışmıyor*sa*, ücretli köleliği yok etmek için tutarlı bir savaşçı da olamaz." (Lenin, *agy*, c.17, s.580)

Türkiye'de de durum aynen böyledir. Türkiye'nin demokratlaşmasını gerçekten istiyorsak, liberalleri değil demokratların yanına katmak, demokratları bu mikroptan uzak tutmak için çalışmalıyız. Sosyal demokratlar da bu mikrobun taşıyıcısıdırlar. Onlar da özde sol liberallerdir. Onları da demokratlara bulaştırmayacağız.

Bu noktada bağrış çığrışlarıyla oportünistler önümüze çıkıyorlar ve diyorlar ki, siz böyle yaparak "demokrasi"(?) için yeterli kalabalık toplanmasını engelliyorsunuz. Bunu da Lenin çoktan yanıtlamıştır.

"Hayır ... Siyasal aritmetikte tüm 'muhalefet' unsurlarının basit toplamından biraz daha karmaşık şeyler vardır. Kaypak ve ihanet içinde olan muhalefeti, gerçekten savaşan devrimci unsurlarla toplamak her zaman artı sonuç vermez. Çoğu zaman eksi olduğu görülür." (Lenin, *agy*, c.11, s.156)

Ekim Devrimi'nin 69. yıldönümünde burjuvasına, oportünistine, oportünistin uluslararası destekçisine coşkuyla, onurla bir kez daha kafa tutuyoruz: Biz Marksistiz. Çağımızda bu aynı zamanda Leninist olmak demektir. Biz Leninistiz. Hodri meydan!

Rüzgar bizden yana, hem de kuvvetle esiyor.

Bu kez yarım kalmayacak

Burjuvazi bunalımı çözemedi. Az zorlanmadı, enerjik çalıştı, emperyalistleşmek için çok gayret sarfetti olmadı. Bunalım devam ediyor, yığınlar hareketleniyor. Söz sırası artık yine bize geliyor. İşçi sınıfı kapitalizmin çıplak, çirkin yüzünü çok iyi tanıdı. Azgın sömürüyü, baskıyı yaşadı. Sabırla, dersler çıkararak, örgütünü arıyor, bu kez başlayınca bitirmek koşuluyla savaşıma ısınıyor.

Seydi Gür

Burjuvazi bunalımı çözemedi. Az zorlanmadı, enerjik çalıştı, emperyalistleşmek için çok gayret sarfetti, olmadı. Bunalım devam ediyor, yığınlar hareketleniyor. Söz sırası yine artık bize geliyor.

Partiyi sınıfa oturtacağız

Türkiye işçi sınıfı, faşist diktatörlük koşullarında, faşizm artığı Evren-Özal iktidarı altında kapitalizmin en çıplak, en çirkin yüzünü çok iyi tanıdı. Azgın sömürünün, baskının ne demek olduğunu, dayatılan göstermelik toplu sözleşmeleri, ikiyüzlü sarı sendikacılığı, fabrikaların kışla haline getirilmesini yaşadı. Sabırla, dersler çıkararak, örgütünü arıyor, bu kez başlayınca bitirmek koşuluyla savaşıma ısınıyor.

Bu dönemde kent ve kır küçük burjuvazisi de büyük darbeler yedi. Tüm ekonomik ve demokratik hakları ellerinden alındı. Azgın sömürü ve baskı koşullarında hızla yoksullaştı. İşçi sınıfına daha da yaklaştı. Faşizmin çözülmesiyle birlikte bu kesim de, özellikle kentlerde hareketlenmeye başladı.

Böyle bir dönemde III. Konferansımız çok önemli bir ana halkayı yakaladı. Bu, devrimimizin de ana halkasıdır. TKP — *İşçinin Sesi*'ni sınıfın partisi yapacağız!

Konferansın bu saptaması komünistlere somut, güncel hedefi duru bir şekilde gösterdi: Haydi fabrikalara, işçi semtlerine, haydi işçi evlerine, işçi koğuşlarına! Fabrikalar kalemiz olmalıdır!

Bu konuda Programımızda da şöyle deniyordu:

> "Partimiz, özellikle *işçi devrimcilerin yetişmesine önem verir.* Bu, işçi sınıfı içinde, fabrikalarda örgütlenmeyi başa almayı getirir. Parti bunu *endüstriyel yoğunlaşma* ilkesine göre yapar. Örgütlenmesini kilit fabrikalarda ve stratejik işkollarında yoğunlaştırır." (*Program,* s.76)

Bugün görevimiz partimizi, kadrosunu işçileştiren, kazanmak istediği işçi kesimi içine yerleşen, ülkede basım sorununu çözen ve merkez organı tüm çalışmasının omurgası yapan bir örgüt haline getirmektir.

Hiçbir şey kolay başarılmaz. Ama doğru hedefler koymak, eksikliklerimizi görüp bilince çıkarmak ve kolları sıvamak çok önemlidir.

Öte yandan örgütleyeceğimiz, kök salacağımız, burjuvaziye ise kök söktüreceğimiz kesimi çok iyi tanımak da büyük önem taşıyor. Yürükoğlu yoldaşımız *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları* kitabında bu konuda şöyle diyor:

> "Yığın çalışması açısından en önemlisi, belirli bir sınıfa belirli bir ideoloji ancak ve ancak o sınıfın psikolojisi dikkate alınarak başarıyla benimsetilebilir. Sınıf ideolojisinin sınıf psikolojisinde derin ve sağlam kökleri vardır. Ama bu kökleri bilinçli bir şekilde kavramayan propagandacı ve ajitatörler, ideolojiyi etkin olarak yayamazlar." (*R. Yürükoğlu, Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları,* s.18)

İçinde çalışma yapacağımız kesimin psikolojik durumunu bilmek, ideolojiyi bu temelde taşıyabilmek çok önemlidir. İşçi sınıfının bilincini, doğru ideolojiyi sınıfın psikolojisini dikkate alarak ona götürebilirsek ilerletebiliriz.

Şimdi işçi sınıfının psikolojisine, bazı yönleriyle biraz daha yakından bakalım.

İşçi psikolojisi sınıf ideolojisine hazırdır

İnsan içinde bulunduğu nesnel ortamın ürünüyse, işçilerin içinde bulundukları üretim ilişkileri de onların psikolojisini belirleyen temel etmendir.

İşçi, üretim amaçlarından soyutlanmış, işgücünü satarak yaşayabilen, kurtuluşu devrimde olan kişidir. İşçiler fabrikalarda, bir işbölümü içinde, toplu olarak üretim yaparlar. Yarattıkları ürün hepsinin ürünüdür. Hiç kimse "bunu ben ürettim" diyemez, "biz ürettik" der.

İşçilerin içinde bulundukları koşullar, onların burjuva bireyciliğinden, bencilliğinden kurtulabilmelerinin nesnel temelidir. İşçiler topluca çalışırlar, topluca yerler, topluca gülerler, topluca üzülürler, topluca yaratırlar. Bu nedenle işçilerin temel sözcüğü ben değil *biz*dir. İşçiler kişiliğini öne çıkaranları sevmez, biz diyeni sever.

İşçiler kapıda bekleyen işsizler ordusu nedeniyle çalışkan olmak zorunda olan insanlardır. Sömürüldüğünü bildiği halde, patrona kızdığı halde, eylem kararı olmadıkça çalışma temposunu düşürmez. İşçiler tembel, işten kaytaran, disiplinsiz insanları sevmezler. Fabrikalarda saygın işçi önderleri, çalışkan ve genellikle kilit yerleri tutan işçiler arasından çıkar.

Gene iş ve yaşam koşulları işçilerde disiplin ve merkeziyetçilik duygularını öne çıkarır. İşçi demokrasiyi sorumluluklarını bilerek savunur. Çokbaşlılıktan, boşboğazlıktan hoşlanmaz.

İşçinin disiplinli bir hayatı vardır. Verilen sözün tutulmasını, tutulmadıysa neden tutulmadığının açık yüreklilikle özeleştirisinin yapılmasını ister. Ne yapılmak istendiğini dobra dobra öğrenmek, doğabilecek tehlikeleri açıkça bilmek ister. Dedikoduculuğu, yağcılığı, ikiyüzlülüğü sevmez. İhbarcıyı yanına yaklaştırmaz.

Çalışmalarımızda bütün bu yönlere çok dikkat etmemiz gerekir. Yürükoğlu yoldaşımız "işçileri kendimize güvendirmek, söylenenin özüne bağlı olduğu kadar söyleyenin davranışlarına da bağlıdır" diyor ve ev ziyaretlerinde nelere dikkat etmemiz gerektiğini şöyle sıralıyordu: "Anlayışlı ve düşünceli olmalıyız. Yığın çalışmasında evlerine gidilecek kişilerin zamanlarını iyi seçmek, ziyaret günü ve saatini olanaklıysa önceden bildirmek. En iyisi çağrılı gitmek. Giyinişe, görünüşe dikkat etmek. Evlilere evlilerin gitmesi, ya da kız arkadaşı ile gitmek. Genellikle çağrılmadıkça yemek saatleri dışında gitmek. Alışkanlıklara ve göreneklere saygılı olmak." (*agy,* s.36) Bunlar ilk bakışta küçük noktalardır ama yığın çalışmasında çok önemli noktalardır.

> **"İllegal parti örgütünü güçlendirmek, her çalışma alanında parti hücreleri yaratmak, herşeyden önce her endüstri işletmesinde, sayıları az da olsa *işçilerden oluşan* tümden parti komiteleri oluşturmak, liderlik işlevlerini komünist hareketin, işçilerin kendi arasından çıkan *liderleri elinde* yoğunlaştırmak — *bugün görev böyledir.*"**

İçiçe geçmek gerek

İşçileri örgütlemenin en doğrudan yolu fabrikada çalışmaktır. Komünistler fabrikalarda olmalıdır. Öte yandan fabrika çalışması mutlaka işçi semtlerinden desteklenmelidir. İşçi semtlerinde oturmalı, o semtte işçilerden biri olmalıyız. İşçi kahvelerine gitmeliyiz. Fabrikalarda kurduğumuz ilişkileri işçi semtlerinde kurduğumuz dostluklarla daha da pekiştirmeliyiz. Lenin'in şu sözlerini okuyalım:

> "Yığınlarla bağlan, onlara yakın yaşa, onların ruhsal durumlarını bil, herşeyi bil, yığınları anla, onlara yaklaşabil, onların kesin güvenlerini kazan, liderler yönettikleri yığınlardan, tüm emek ordusundan kopmamalıdır. Yığınlara yaltaklanma ve onlardan kopma." (Aktaran R. Yürükoğlu, *agy,* s.27)

Bu sözler bize ışık tutmalıdır.

İşçilerle ilişkileri geliştirebilmenin binbir yolu var. Geceleri ev ziyaretleri, toplu geziler, hasta olan bir işçiye geçmiş olsuna gitmek, çocuğu olanı kutlamak, işçi semtlerinde top oynamak, maçlara taraftar olarak katılmak, düğünler... Kısacası çevremizdeki işçilerin her sorununa, üzüntüsüne, sevincine ortak olmak. Bu ilişkiler hem bizim sınıfı tanımamızı hem de ona komünist bilinç taşımamızı kolaylaştıracaktır.

İşçilerle ilişkilerimizi geliştirmede fabrika ve işçi semtlerindeki doğal işçi önderleri de çok önemlidir. Bunlar geniş bir işçi kesiminin güvenini kazanmış, deneyimli, olgun işçilerdir. Bu doğal işçi önderlerini kazanmak, onların en azından desteğini almak işçileri örgütlememizi kolaylaştırır. Çalışmalarımız sırasında bunları kendimize düşman edersek işimiz güçleşir.

Fabrikalar ve işçi semtleri, özellikle Türkiye gibi ülkelerde kapitalizmin sorunlarıyla doludur. Nereye baksan bir sürü sorun görürsün. Önemli olan, bir plan içinde, acele etmeden bu sorunlardan yola çıkıp işçileri örgütlemek, onlara komünist bilinç taşımaktır.

İşçiler arasında çalışmada yasalar, yönetmelikler vb. üzerinde bilgi sahibi olmak da çok önemlidir. Örneğin sendikalar yasası, sigorta yasası. Bunları iyi bilirsek savaşımı daha iyi yönlendirebiliriz.

Bugün yasalarda, yönetmeliklerde var olan birçok hak bile uygulanmıyor. Örneğin fabrikalar sigortasız işçilerle dolu. Sağlık koşulları, iş güvenliği yetersiz. Toplu sözleşmelerde bir sürü uygunsuzluklar var. İşçiler ücretlerini alamıyor. Taşıt yok, yemekler kötü vb. Faşist cunta, ardından gelen bugünkü rejim fabrikalarda, işçi semtlerinde var olan sorunları dağlar gibi büyüterek bıraktı. Buralardan başlanabilir ve savaşım yükseltilebilir. Lenin bu konuda şöyle diyor:

> "Biz her reformdan (örneğin sosyal sigorta) ve her legal demekten yararlanırız. *Ama biz onlardan, yığınların devrimci bilincini ve devrimci savaşımını geliştirmek için yararlanırız.*" (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.20, s.500) (abç)

Bu sözler, bizim, sınıfın karşı karşıya olduğu somut sorunlara yaklaşımımızda kilittir. Evet, fabrikalardaki, işçi semtlerindeki en küçük sorunla bile ilgileneceğiz. Bu sorunlar etrafında savaşım örgütleyeceğiz. Kendiliğinden patlayan eylemlere katılacağız. Ama bu savaşımı devrim savaşımına bağlama perspektifini hiçbir zaman boşlamayacağız. Günlük istemler için savaşımdan, işçi yığınların devrimci bilincini ve devrimci savaşımını geliştirmek için yararlanacağız. Çalışmalarımızda sınıfın sorunları mutlaka parti programına bağlanmalıdır.

Parti örgütlenmesi temel

İşçilerin örgütlenmesinde, parti örgütlenmesi temel olmalıdır. Amacımız, İMG'lerden başlayarak, bu işçiler arasında en kararlı, en disiplinli, en özverili olanlar üzerinde yoğun çaba harcayıp işçi hücreleri oluşturmaktır.

İMG'lerde olsun, işçi hücrelerinde olsun program, tüzük ve merkez organ temelinde eğitim yapılmalıdır. Ayrıca sorunlar merkez organa aktarılmalı, bu sorunlar üzerinde çıkan yazılar işçilere okutulmalıdır. Lenin bu

Bugün yasalarda, yönetmeliklerde var olan birçok hak bile uygulanmıyor. Örneğin fabrikalar sigortasız işçilerle dolu. Sağlık koşulları, iş güvenliği yetersiz. Toplu sözleşmelerde bir sürü uygunsuzluklar var. İşçiler ücretlerini alamıyor. Taşıt yok, yemekler kötü vb. Faşist cunta ardından gelen bugünkü rejim fabrikalarda, işçi semtlerinde var olan sorunları dağlar gibi büyüterek bıraktı.

Fabrikalardaki, işçi semtlerindeki en küçük sorunla bile ilgileneceğiz. Bu sorunlar etrafında savaşım örgütleyeceğiz. Kendiliğinden patlayan eylemlere katılacağız. Ama bu savaşımı devrim savaşımına bağlama perspektifini hiçbir zaman boşlamayacağız. Günlük istemler için savaşımdan, işçi yığınların devrimci bilincini ve devrimci savaşımını geliştirmek için yararlanacağız.

konuda şöyle diyor:

"Her parti hücresi ve işçi komitesi, yığınlar arasında ajitasyon, propaganda ve pratik örgütleyici çalışma için bir üs durumuna gelmelidir. Yani yığınlar nereye gidiyorsa oraya gitmelidirler ve her adımda yığınların bilincini sosyalizm yönünde itmeye, her özel sorunu proletaryanın genel görevleriyle bağlamaya, her örgütlenme eylemini sınıfı pekiştirme eylemine dönüştürmeye, enerji ve ideolojik etkileme gücüyle tüm proleter legal örgütlerde yönetici rolü kazanmaya çalışmalıdırlar. Bu hücreler ve komiteler zaman zaman çok küçük olsalar bile, parti geleneği ve parti örgütü, belirli bir sınıf programı onları birbiriyle bağlayacaktır. Ve böylece partinin iki ya da üç sosyal demokrat (komünist — *İ.S.*) üyesi, biçimsiz bir legal örgüte gömülmeyi önleyebilecek ve her koşulda, her ortamda ve her türlü durumda parti hattını izleyebilecek, çevreyi parti bütününün ruhunda etkileyebilecek ve çevrenin onları yutmasına izin vermeyecektir." (Lenin, *agy*, c.15, s.354)

Komünistlerin bir başka görevi de işçilerle sendikalar arasındaki bağı güçlendirmektir. Bugün işçi tabanıyla sendikalar arasında bir kopukluk vardır. Nasıl sendika olursa olsun, isterse faşistlerin yönetiminde olsun, işçilerin sendikalar içinde aktif çalışmasını sağlamaya çalışmalıyız.

İşçilerin çalışmadıkları zamanlarda sendika binalarına gitmesi, sendika lokallerinde diğer fabrikalardan işçilerle bağlar kurması, onların sorunlarını öğrenmesi, sendikanın çalışmalarını bir bütün olarak kavraması çok önemlidir. Komünistler bu konuda da işçilere önderlik etmelidir. Sendika binalarının yalnızca iş saatlerinde değil ondan da önemlisi iş saatleri dışında açık olması sağlanmalıdır.

Sendikal çalışma çok önemli

Programımızda sendikalarda çalışma konusunda şöyle deniyor:

"Komünistler sendikaların er ya da geç kendi görüşlerini benimseyeceğini bilirler, geleceğin kendi düşüncelerine ait olduğuna inanırlar ve sendikaları bölmez, sürekli ve güvenli Marksist propaganda yürütürler." (*agy*, s.81)

Bu fikirler çok önemlidir. Sendikalarda yürüteceğimiz mücadelede sendikayı korumak, yıkıcı davranmamak gerekir. Sorunların çözümü için sendikayla birlikte mücadele yürütülmeli, işçi sınıfının çıkarlarına ters yanaşımlar bu mücadele içinde teşhir edilmelidir.

Sendika kongrelerine komünistler çok iyi hazırlanmalıdır. Bugün özellikle şubelerde çalışma bizim açımızdan çok önemlidir. Şube kongrelerine hazırlanmalıyız. Sendikaların yönetiminde olalım olmayalım işçilerle birlikte sendikaların etrafını sarmalıyız. İşçilerle birlikte istemlerimizi yükseltmeliyiz. Biz inançla, bilinçle, disiplinle çalıştıktan, doğruları inatla savunduktan sonra sendikalar önünde sonunda bizim olacaktır.

Bugün sendikalar kaynamaktadır. İşçiler arasında sendika ağalığının son bulduğu, işçinin söz ve karar sahibi olduğu demokratik sendika istemi hızla büyümektedir. Rüzgar bizden yana, hem de kuvvetle esiyor.

Lenin'in şu sözleri, işçiler arasında, sendikalarda çalışırken tutmamız gereken yolu çok güzel göstermektedir:

"İllegal parti örgütünü güçlendirmek, her çalışma alanında parti hücreleri yaratmak, herşeyden önce her endüstri işletmesinde, sayıları az da olsa *işçilerden oluşan* tümden parti komiteleri oluşturmak, liderlik işlevlerini sosyal demokrat hareketin (komünist hareketin — *İ.S.*) işçilerin kendi arasından çıkan *liderleri elinde* yoğunlaştırmak — *bugün görev böyledir.* Söylemeye bile gerek yok ki bu hücrelerin ve komitelerin görevi tüm yarı legal ve olabildiğince legal örgütten yararlanmak, yığınlarla yakın bağları sağlamak ve çalışmayı öyle yönetmek ki sosyal demokrasi (komünizm — *İ.S.*) yığınların her gereksinimine yanıt verebilsin." (Lenin, *agy*, c.15, s.354)

Lenin'in gösterdiği yol, partimizin III. Konferansı'nın ana vurgusudur. Fabrikalara gireceğiz, işçi semtlerinde oturacağız, işçi hücreleri kuracağız. İşçi sınıfının komünist partisi olacağız. TKP — *İşçinin Sesi*'ni sınıfın partisi yapacağız. Yığınları parti hücreleri etrafında örecek, somut sorunlardan kalkan savaşımı Türkiye devrimine büyüteceğiz.

Paylaşmak seninle
paylaşmak her an hayatın
içinde kavgayı
kavgada hayatı paylaşmak
kitabı hayatta bulmak,
bilinci eyleme katmak
gözyaşlarının içinden
deli deli coşku çıkmak
küçük kopekleri doldurup
sınıfın kazanına
aynı ırmakta yıkanıp
aynı ırmakta akmak.
Bu denli temiz işte,
bu denli zordur
Bu denli inat
ve inanç dolu
ve acının imbiğinden
geçmiş
bilinç gibi öylesine duru
onuncu yılında özveri,
onuncu yılında Taarruz'dur.
Yaşamak gerek,
anlatması zordur!

Mercan Köklü
10 Eylül 1986

Ne koca devrimi, ne de devrime yapılan koca haksızlığı unutmuş değiliz.

Yine Afgan d vrimi, yin Amin konusu

Emine Engin

Ortada bir devrim var ve sürüyor. Başta reformist bir yönetim var, bu da bir yandan devrimi geri çekiyor, öte yandan ister istemez onunla yürüyor, onu yakalamak için uğraş veriyor.

Afganistan konusu epey bir süredir ve giderek artan ölçüde yine konuşuluyor, görüşülüyor. Konu Reykjavik zirvesinde ve öncesinde görüşüldü. Son olarak Sovyetler Birliği Afganistan'dan 8000 kişilik askeri birlik çekti. Böylece Sovyet askerlerinin sayısı 120 binden 112 bine düşmüş ve Sovyetler Birliği, dış müdahaleler durdurulursa Afganistan'dan çekileceğini somutta gösteren bir jest yapmış oldu. Afganistan konusu 3 Kasım'da Birleşmiş Milletler'de de ele alınacak.

Afganistan'ın böyle artan ölçüde gündeme gelmesi nedeniyle gazetemiz bu sayısında konuyla ilgili bir derleme Çek-al yayınlıyor. Biz de Çek-al'daki bilgilere, olay dökümü anlamında değil ama belli başlı bazı tutumlara ilişkin olarak ekler yapalım dedik.

Çek-al'daki bilgiler en son 1981 yılını kapsıyor. Şimdi bizim elimizde konuyla ilgili olarak 1984, 1985 ve 1986 yıllarında çıkmış üç ayrı yayın var. Bunlardan çıkan bazı sonuçları aktarmaya ve bugünü değerlendirmeye çalışacağız.

I.

1984: Devrim, burjuvazi ve Amin

Afganistan'da Nisan Devriminin Kazanımları adlı ve 1984'de Kabil'de, Afgan Dışişleri Bakanlığı'nca basılmış kitapta gerçekten ilginç noktalar var.

Yeni aşamaya yeni sıfat

Bir kez, eskiden, 1979'da Amin ve 97 arkadaşının öldürülmesine "devrimin yeni aşaması" adı takılmıştı. Şimdi bu aşama yeni bir sıfat daha kazanmış: "Devrimin yeni ve *evrimci* aşaması" (*agy*, s.8)

Her devrim toplumu fokur fokur kaynatır. Bu kaynama er ya da geç, bir süre sonra yavaşlar, daha duragan bir gelişme başlar. Bu anlamda "evrimci" sözcüğüne genelde karşı çıkılmayabilir. Ama Afganistan'da toplumsal yaşamın belirleyici özelliği henüz böyle bir güllük gülistanlık barışçıl gelişme değildir. Öyle olsa Kızıl Ordu neden orada dursun? Karşıdevrimci çetelerle düpedüz silahlı savaş sürüyor. Gece sokağa çıkma yasakları, seferberlik gibi durumlar var.

Açıktır ki, "evrimci" sözcüğü bugün Afganistan somutunda geçerli değildir. Bu sözcüğü bugün kullanmanın başka bir anlamı vardır. Sorunları sınıf savaşımıyla çözmek yerine, sınıf savaşımını bastırarak ve yok sayarak, manzarayı pembeye boyayarak küllemek! "Evrimci" sözcüğü bugün gerçekten devrimci olmayan, evrimci, reformist bir yaklaşımı ifade etmektedir.

Burjuvazi de demokratmış

Nitekim aynı kitaptan şunu okuyoruz ki ulusal demokratik, anti-feodal değişimlere feodaller hariç, iş adamları ve tüccarlar *dahil* herkes katılıyormuş. Bu katılanların hepsi de "ilerici, yurtsever ve demokratik güçler"miş. Bu güçler, Ulusal Anavatan Cephesi denen bir cephede birleşmişler. Bu cephenin siyasal öncüsü Afganistan Demokratik Halk Partisi ADHP'ymiş ve cepheye katılanlar parti çizgisine uyuyorlar, onun programını uyguluyorlarmış! (*agy*, s.59)

Özel sektöre izin verilmesi, ondan yararlanılması başka birşey, burjuvaziye ilericilik, demokratlık atfedilmesi başka birşeydir. Bu çağda, devrim geçirmiş bir ülkede, ülke Afganistan gibi geri de olsa, devrim ulusal demokratik devrim de olsa, burjuvazi ilerici demokrat olamaz. ADHP'nin programını uygulayamaz. Uyguluyor gibi göstererek, göstermelik suni birlikler kurarak bu olgudan kurtulunamaz.

Doğu Avrupa sosyalist ülkelerindeki donuk, garip ve açıkçası ikiyüzlü model Afganistan'da yine karşımızda. Sınıf farklılıklarını hiçe sayan, sınıf çelişkilerini göstermelik birliklerle bastıran, sınıfların kandırılabileceğini sanan, bu nedenle de ikide bir krizlerle karşılaşan modelin ta kendisi şimdi Afganistan'a yamanıyor.

Bazı Doğu Avrupa ülkelerinde devrimin iç dinamiği çok zayıftı. Ama Afganistan devrimi toplumu alabora etti. Sorunların dolu dizgin bir sınıf savaşımıyla çözülüp temizlenmesi için engin olanaklar açtı. Bunun yerine, sınıflar arasında reformist bir uzlaşma getiriliyor ve devrimci çizgi ortak bölenin ardında iç ediliyor. İşte Amin, yanlışıyla eksiğiyle, bunu yapmıyordu!

Ajan suçlaması geri çekiliyor

Bu nedenledir ki aynı kitapta Amin için şöyle deniyor:

"Devrimin ilk aşamasında yanlışlar yapılmıştı. ... Partiye sızmayı becermiş olan Hafızullah Amin, bunların sonucunda ... Nur Muhammet Terakki'yi öldürerek iktidarı ele geçirdi. Onun yönetimi altında, devrimci süreç kendi içinden dinamitlenmişti, ülkede bir terör sultası başlatılmıştı ve bölgedeki gerici unsurlarla ortaklık içinde, Afganistan'ın bölünmesini getirebilecek komplolar tezgahlanmıştı." (*agy*, s.7-8)

Amin ve 97 yoldaşı 1979 sonunda katledilmişlerdi. Aradan yıllar geçti. Bu konuyu unutmadık, ileride de unutmayacağız ve sırası geldikçe hep üzerinde duracağız. Şimdi yukarıda söylenenlere bir bakalım.

Amin öldürüldükten sonra kendisine CIA ajanı dendi. Çek-al'da değiniliyor. "Elimizde kanıt var" demekten başka hiçbir kanıt ileri sürülmedi. Bu durumda, siyasal konumu bir yana bırakalım, hiç olmazsa daha mantıklı olan, Alman Demokratik Cumhuriyeti gibi bazı güçler böyle denmemesi gerektiğini savundular. Giderek Afganistan yöneticilerine de, Amin'e ajan dememe yolunda basınç geldi. Ajan suçlaması yavaştan geri çekilmeye başlandı. Yukarıda aktardığımız sözler bu sürecin başlangıcındandır. Amin'e, ajan sözcüğü kullanılmadan hâlâ ajan denmek isteniyor.

Son sıralarda bizim bildiğimiz kadarıyla bu suçlamaya çok daha az rastlanıyor. Hiç önemli değil. Yapılan büyük ahlaksızlık, haksızlık sergilenip, ciddi bir özeleştiri olmadan ve Amin yerli yerine oturtulmadan, ister ajan demeye devam etsinler, ister bu suçlamayı "çaktırmadan" geri çeksinler, fark etmez.

Reformist cepheye devrimci bir sızma mı?

Koca bir devrime iyi kötü liderlik etmiş bir devrimci, hiçbir kanıt gösterilmeden ajanlıkla suçlanabiliyorsa, bu bir pisliktir. Kanıt olmadığı için zorunlu olarak ama çaktırmadan suçlama örtbas ediliyorsa, bu da bir başka pisliktir. Her iki durumda ortalık pistir. Ortalık böyleyken, bizim resmilerin de örneğin Sarıca'ya (ki Amin'le karşılaştırılamaz) aynı yöntemi uygulamaları hiç şaşırtıcı olmuyor. Sarıca'ya ajan dediler, hâlâ belge, kanıt göstermediler. Aynı pislik.

Gelelim neden Amin'e karşı çıkıldığına. "Ajanlık"ın(!) da bütün hikmeti burada! Amin devrimci yaklaşımı olan, dolu dizgin sınıf savaşımından yana, doğal olarak devrimci şiddet uygulayan bir liderdi. Bunlarda şu ya da bu yönde aşırılıklar olabilir. Zaten devrim koca kalabalıkların ayağa kalktığı bir dönemdir. Aşırılıklar, savrulmalar, kaçınılmazdır. Ama sorun bunlar değildir. Reformist mantık devrimi, devrimciliği bir aşırılık olarak görmektedir.

Reformist mantık açısından, reformist davranmazsan "devrimci süreci" içinden baltalamış, devrimci şiddet uygularsan "terör sultası kurmuş" vb. oluyorsun. Sorun budur. Amin bu nedenle, belki de gerçekten "ajan" sanıldı. Reformist cepheye sızmış devrimci bir "ajan"!

Asıl komplo Amin'e karşı kurulmuştur

Bölgedeki gerici unsurlarla ortaklık içinde kurulduğu söylenen komplolara gelince. Amin'i suçlayanların ileri sürdükleri bir "kanıt", Amin'in öldürülmeden bir süre önce Ziya ül Hak ile telefonda konuştuğudur. Ne konuştuğu açıklanmıyor. Ama eğer gerçekten konuştuysa, büyük olasılıkla bir uzlaşma zemini arıyordu.

Bir kez, Evren'e "şahin bakışlı general" diye iltifatlar yağdıranlar, bir yandan Türkiye'de rejimi faşist derken öte yandan rejimi yönetenlerle çeşitli uzlaşmalar yapanlar, İran şahına ilerici diye ad takanlar, ne yüzle Amin'e böyle bir suçlama yapabiliyorlar? Yanlış anlaşılmasın, biz genelde uzlaşma yapılamaz demiyoruz ama uzlaşmanın uzlaşma olduğunun saklanmasına, bazı gereksiz uzlaşmalara, hele ki onursuz iltifatlara karşıyız.

İkincisi, Amin, eğer uzlaşmaya çalıştıysa, bunu neden yaptı? Bugün emperyalist güçlerin Afganistan'daki rolü üzerine büyük bir gürültü koparılıyor. Aynı rol Amin zamanında da vardı. Amin zamanında Sovyetler 14 kez yardıma çağrıldı. Ama yardım yapılmadı, devrim yalnız bırakıldı. Küçücük Afganistan tek ülkede devrim gibi bir durumla karşılaştı. Eğer aradıysa, Amin, Ziya ül Hak'la uzlaşma zemini aramayıp da ne yapsın? Bu açıdan da yapılan suçlama düpedüz yüzsüzlüktür. Ve zaten asıl komplo Amin'e karşı yapılmıştır.

Yanlışlık nerede?

Yukarıda aktardığımız sözlerde de geçen "yanlışlıklar"a gelince.

(*Devamı 11. sayfada*)

Afganistan halkı ilk kez siyasete bu denli katıldı ve katılıyor.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL
DERLEME

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:316, 3 Kasım 1986

Konunun yeniden güncelleşmeye başlaması nedeniyle bu sayımızda, Afganistan Devrimi *adlı kitabımızdan derleme bir Çek-al hazırladık.*

AFGANİSTAN DEVRİMİ

Emine Engin

Afganistan devrimi, çeşitli yönleriyle hem Türkiye'de, hem uluslararası planda geniş tartışmalara konu oldu. Nisan 1978, darbe mi, devrim midir? Hafızullah Amin ajan mı, devrimin lideri midir? Sovyet askerinin Afganistan'a girişi proleter enternasyonalist dayanışma mı, devrim ihracı mı, yoksa işgal midir?

Yürükoğlu yoldaşımız, bu soruların yanıtlarını *Sosyalizm Üstün Gelecektir*'de kısaca verdi:

"Afganistan'da Hafızullah Amin'i biz CIA ajanı olarak değil, Afganistan devriminin gerçek lideri olarak tanıyoruz. Amin'in 'ajanlığı' üstüne verilen kanıtlar inandırıcı değildir. Her ağızlarını açtıklarında 'bismillahirrahmanirrahim'le konuşmaya başlayan bugünkü yöneticiler ise oportünizmin temsilcisidirler. Kızıl Ordu'nun Afganistan devrimini koruması proleter enternasyonalizminin gereğidir ama Amin'in ve partinin 97 liderinin başına gelenler tarihsel bir haksızlıktır. Afganistan olaylarından çıkaracağımız ciddi dersler vardır." (R. Yürükoğlu, *Sosyalizm Üstün Gelecektir*, s.28)

İşçinin Sesi'nin değerlendirmesi özetle budur. Yani Nisan 1978 darbe değil devrimdir. Amin'in ajan olduğuna ilişkin tek bir kanıt yoktur. Tüm veriler Amin'in ajanlığını değil, devrimin lideri olduğunu kanıtlıyor. Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girmesi ise bir yandan proleter enternasyonalizminin gereği, öte yandan bir haksızlığa dayanarak olmuş çelişkili bir olaydır.

Ülkenin kısa geçmişi

Afganistan, çok eski, köklü tarihi olan bir ülkedir. Feodalizmin en uzun süre direndiği ülkelerden biridir.

Büyük Ekim Devrimi'nin utkusu, tüm dünyada olduğu gibi Afgan halkı üzerinde de devrimcileştirici etki yaptı. 1919'da Afganistan'da silahlı ayaklanma oldu. Bağımsızlık sağlandı ve Afgan Kardeşliği'nden yana olan Emir Amanullah Han başa getirildi.

Amanullah'ın tepeden, burjuva demokratik yönde reformları ülkedeki sınıf çelişkilerini kızıştırdı, feodalleri kızdırdı. İngiliz emperyalizminin de desteğiyle 1929'da düzenlenen bir ayaklanmayla iktidar yeniden gericilerin eline geçti, Nadir ailesi yönetimi aldı.

Nadir ailesi feodallerin temsilcisiydi. Ancak 20. yüzyıla ayak uydurabilmek ve devrimci bir patlamayı önlemek için burjuva monarşiye doğru belli adımlar atmak zorunda kaldı. II. Dünya Savaşı'nda Sovyetler Birliği'nin faşizme karşı kazandığı büyük utkunun devrimci etkilerinin de altında, Afganistan'da 1946'dan 1952'ye dek süren bir reformlar dönemi yaşandı. Bu reformların mantığı, gericiliğin hesabında olmayan değişmelere varmaya başlayınca, 1953'de başa gelen Deli Davut birçok reformu geri aldı, durumu eskiye döndürmeye çabaladı.

Afganistan 1953-1963 yılları arasında yine ağır bir baskı dönemi yaşadı. Ama bir yandan da kapitalistleşme ilerliyor, toplumdaki burjuva demokratik birikimi yoğunlaştırıyordu. Uluslararası alandaki değişmelere de bağlı olarak, 1960'larda bu birikim kendini güçlü bir biçimde dayatmaya başladı. Bu durumda krallık yine belli reformlara gitmek zorunda kaldı. 1964'de sınırlı bazı özgürlükler tanındı, seçim sistemi, vb. kabul edildi.

Toplumsal birikimin dayatmasıyla tanınan bu sınırlı haklar, aynı zamanda toplumsal hareketlenmeyi de hızlandırdı. 1965'de Afganistan Demokratik Halk Partisi kuruldu. 1964-1973 arasında, işçi, köylü ve öğrenci hareketleri oldu.

ADHP kurulduğu yıl seçimlere katıldı ve 4 saylav çıkardı.

1965'den sonra yığın hareketlerinde gözle görülür bir artış oldu. Öğrenci boykotları, işçi grevleri, Afgan Hava Yolları'nda grev, maden ve elektrik mühendisleri direnişleri ve Paghman köylü hareketleri oldu. Birçok ölüm, yüzlerce yaralama oldu, binlerce kişi tutuklandı. Ordu içinde yaygın hoşnutsuzluk vardı. Yönetenler telaş içindeydiler. Teknolojinin hiç de yaygın olmadığı Afganistan'da küçük teypli, mikrofonlu ajanlar ortalığı sardı. Rüşvet, yolsuzluk ayyuka çıktı. Kral ailesinin dış yardımları özel harcamaları için kullandığı söylentisi ortalıkta dolaşıyordu.

Çok açıktır ki, 1965 sonrasındaki yıllar içinde Afganistan'da devrimci durum başladı. 1965'de ADHP'nin kurulması, ülkede devrimci durum öncesi birikimin başlıbaşına bir göstergesiydi. 1973'deki Davut darbesi de devrimci durumun doğrudan sonucu oldu. Üsttekilerin yönetemezliği, yığınlardaki hoşnutsuzluk, ordu içinde kaynama, egemen çevrelerin yığın hareketini bastırma, toplumsal patlamayı önleme kayguları hep 1973 darbesinde yansımasını buldu.

Davut kralın yakın akrabasıydı. Monarşi kaldırıldı ama yerine kralcı bir cumhuriyet getirildi. Darbenin özü, bir devrimi engelleyip, evrimi yoldan kapitalist gelişmenin önünü açmaktı. Bu çerçeve içinde Davut, çok çeşitli vaadlerle ortaya çıktı. Sosyalizmi bile vaad etti! Ama bu vaadler demagojiden öteye gitmedi, gidemezdi.

Davut darbesi demagojilerle halkın istemlerini yatıştıramadı. Tam tersine vaadleri gerçekleşmedikçe, toplumda çelişkiler daha da kızıştı.

Yığın hareketleri Davut darbesinden sonra bir süre durakladı. Darbe hükümetinin gerçek yüzü açığa çıktıkça daha güçlü bir kabarma eğilimi doğdu. Ancak bu kez de yasaklar, vb., yoluyla durdurulmak istendi.

Yığınlar içinde güçlenen eylem isteği giderek yasaklarla durdurulamaz boyutlara geliyordu. Ordu içinde, Davut darbesine destek vermiş kesimlerde bile psikoloji değişiyordu. Hükümet korku içindeydi. Devrim bu koşullarda gerçekleşti.

Toplumsal ekonomik yapı

Afganistan, çeşitli uluslararası istatistiklerde en arka sıralarda yer alan bir ülkedir. Dünyanın en yoksul ülkelerindendir.

Afganistan'da ilk fabrika 1886'da Kabil'de kurulan silah fabrikasıydı. Bu, uzun süre aynı zamanda tek fabrika oldu.

Afganistan'da uzun süre feodaller, geniş köylü yığını, küçük üretici-esnaf sınıfsal yapının esas dokusunu oluşturdu. İlk burjuva fikirler, ülkedeki sınıfsal tabandan çok, dünya kapitalizminin fikirsel etkilerini taşıyan burjuva aydınlardan yayıldı.

1960 sonrasında Afganistan'da kapitalizmin gelişmesi bir ivme kazandı. Ülkenin sınıfsal yapısında değişme hızlandı. Ama yine de 1970'lere gelindiğinde Afganistan henüz kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olmadığı bir ülkeydi.

17 milyon nüfusun, 3 milyon kadarı göçebe yaşıyor, hayvancılıkla uğraşıyordu. Toprakların yarısına yakını, nüfusun %5'ini oluşturan toprak ağalarının elindeydi. Tüm kırsal nüfusun %36'sı topraksız köylüydü ve *angaryayla karışık* yarıcılık, ortakçılık ilişkisi içindeydi.

Çalışabilir nüfusun %75'i tarımdaydı. Tarım ülkenin hem ana üretim dalıydı, hem de çok geriydi.

Ekonominin, modern endüstri denilen kesimi hızla gelişiyordu. Ancak yine de devrim öncesinde tüm işçilerin sayısı 90 bini aşmıyordu. Öte yandan 300 bin kişi küçük endüstriyle uğraşıyordu. Küçük endüstri hâlâ lonca geleneklerinin artıklarını taşıyordu.

Kapitalist üretim güçleri yavaş da olsa geliştikçe, toplumdaki çelişkileri sertleştirdi, önündeki engelleri temizleyecek bir demokratik devrimi giderek daha büyük bir güçle dayattı. 1960'larda başlayan çalkantı bunun sonucudur.

Ülkenin önündeki devrimde sınıfların yerine gelince. Göbeğinde işçi sınıfının durduğu çağımızda, Afganistan'da küçük de olsa bir işçi sınıfı doğmuştu. Çağın ve onun Afganistan'daki sözcüsünün korkusuyla, burjuvazi çoktan devrimci yeteneğini yitirmişti. Burjuvazinin gelişimi zaten toprak ağalarının, onların devletinin burjuvalaşma yönünde attığı adımların koltuğu altında gerçekleşmişti. Burjuvazi, devrim korkusuyla bu bağlaşıklığını hiç bozmadı. Yalnızca, bağlaşıklık içindeki güçler dengesi zamanla değişime uğradı.

Küçük de olsa işçi sınıfı Afganistan toplumunun devrimci öncüsüydü. Köylülük de devrimci bir güçtü. Belli yörelerdeki köylü ayaklanmaları bunu somutta gösterdi. Ancak genel olarak dağınık, örgütsüz yapısı nedeniyle, köylülüğün hoşnutsuzluğu, devrimci potansiyeli en örgütlü biçimde ordunun gövdesi içinde yansıyordu.

Devlet oturmuş bir burjuva devleti olmadığı için, ordu da birçok kapitalist ülkede gözlenenden farklı, daha çelişkili bir yapı taşıyordu. Devlet, toprak ağaları burjuvalaştığı, burjuvazi güçlendiği ölçüde, burjuva-toprak ağaları bağlaşıklığı içindeki güçler dengesine göre süreç içinde burjuvalaşıyordu. Bu durum orduyu çelişkili bir yapı içine sokuyordu. Bu, 1973 darbesinde somut olarak yansıdı.

Toplumda, kapitalizmin önünü açmak bir zorunluluk olmuştu. Bu zorunluluk, kendini iki biçimde ortaya koyuyordu. Biri köylü yığınlarından kaynaklanan, demokratik devrim istemiydi. Ötekisi, burjuvazinin seçtiği, toprak ağalarıyla bağlaşıklık içinde evrim yoluydu. Ordu hem devletin tek bir elde olmayışının çelişkilerini, hem de burjuvalaşma çerçevesi içinde evrimci ve devrimci yollar arasındaki çelişkiyi bağrında taşıyordu.

Bu nedenle, köylülüğün devrimci potansiyeli, yerleşik bir kapitalist ülke ordusunda rastlanmayacak biçimde, subay kadroları arasında bile yansıyordu. ADHP'nin yaptığı, ordu içinde yansıyan bu devrimci potansiyeli, sıkı bir ideolojik eğitimle işçi sınıfının konumlarına doğru geliştirmek oldu. Devrimci demokrat subay ve askerleri, ideolojik eğitimle daha tutarlı devrimci konumlara ilerletti.

Afganistan, kapitalistleşmenin önünü açacak bir demokratik devrim isteğinden hareket etti ama ülkeyi sosyalizme götürebilecek bir devrim geçirdi. Bunda ADHP'nin tek sözcüsü sayılabilecek *Halk* kanadının yaratıcı devrimci yanaşımı gerçekten can alıcı rol oynadı.

Nisan Devrimi

ADHP, 1965'de Terakki'nin önderliğinde kuruldu. Kuruluşunda "işçi sınıfının bilimsel ideolojisiyle silahlanmış işçi sınıfı partisi" olduğu duyuruldu. Ancak Afganistan gibi bir ülkede işçi sınıfının partisi olarak kurulan bir partinin, daha ilk baştan, çeşitli çizgiler arasında savaşım ve ayrışma olmadan, tüm içeriğiyle bir işçi sınıfı partisi olması beklenemezdi. Gerçekten de, kısa sürede çizgiler arasında ayrışma ve savaşım başgösterdi.

1966'da partinin haftalık gazetesi *Halk* yayınlanmaya başladı. Babrak Karmal gazetenin görüşlerine karşı çıktı ve partiye karşı fraksiyon örgütlemeye

başladı. *Halk* gazetesi, 6. sayısında yasaklandı. Buna karşılık Babrak Karmal gurubu legal bir yayın organı çıkarmaya başladı. *Bayrak* adlı yayında, bu gurup, burjuva kuyrukçuluğunun da ötesinde, 1964'de monarşi eliyle getirilen bazı reformların savunuculuğunu yaptı.

Böylece 1967'de parti, genel hatlarıyla devrimci ve reformcu olarak ikiye bölündü. Devrimci kesim *Halk*çılar, reformcu kesim ise *Bayrak*çılar olarak parti tarihine geçti. Afganistan halk devrimi, aynı zamanda *Halk*çıların devrimciliğini somutta kanıtlamış bir *Halk* devrimidir.

1967'deki bölünmeden sonra, 1973 darbesi iki çizgi arasındaki farklılıkları daha da netleştirdi ve iki çizginin gelişiminde bir dönüm noktası oldu.

Davut darbesinden sonra *Bayrak* gurubu hükümete doğrudan destek verdi. Hükümetin sol görünümlü vaadleri karşısında *Halk*çılar da önce birleşik cephe önerisiyle çıktılar. Hükümet sözlerini tutmayınca ders çıkardılar. Bu hükümetin, verdiği sözleri doğası gereği yerine getiremeyeceğini anladılar ve hükümete karşı konuma geçtiler. Davut'un getirdiği cumhuriyetin "kraliyet malı" olduğunu, bu hükümetin burjuva-aristokrat ortaklığını temsil ettiğini ve yığınlara hiçbir şey veremeyeceğini, ülkenin sorunlarının ancak köklü bir devrimle çözülebileceğini, bu hükümetin ise bundan ölesiye korktuğunu söylediler. Hükümetin gerçek yüzü yığınlar önünde açığa çıktıkça *Halk*çılar güçlendiler.

Afganistan gibi bir ülkede "ulusal" burjuvaziye umut bağlama yanlışına batmamak, bir hareketin devrimci gelişmesinde ana halkadır. ADHP'nin *Halk*çı kanadı önce bu yanlışa düşüyordu ki, tam zamanında yaşamdan gerekli dersleri çıkardı ve dolu dizgin devrimci gelişmesinin önünü açtı. Artık taktiklerini "ulusal" burjuvaziyi kazanma ya da "ilerletme" sınırına kısıtlamadan ilerledi. Bu yol çizginin kendisini de ilerletti.

1977'de Davut artık ADHP'nin *Halk*çı çizgide gelişmesinden fazlasıyla korkuya kapılmaya başladı. *Halk* ve *Bayrak* çizgilerini karşılaştırarak, *Halk*'ın tehlikeli olduğu yönünde sözler etti. Uzlaşmazlarsa harekete geçeceği anlaşıldı. Bunun üzerine Terakki'nin girişimiyle *Halk* ve *Bayrak*, somut güç farklarına bakılmaksızın, yönetimde eşit haklarla birleştiler. Tüm parti örgütleri bu yoldan gitti. Ordu içinde ise durum değişmedi.

Ordu içindeki parti birimleri birleşseydi, devrim gündemden inerdi. *Bayrak*'a bağlı askerler Davut'u savunma, *Halk*'a bağlı askerler ise Davut'u devirme temelinde eğitim yapıyorlardı. Birlik, devirme hedefinin sulanması anlamına gelirdi.

Ülkede durum giderek kızışıyordu. Devrimci durum olgunlaşıyordu. Bununla bağlı olarak Amin, ordu içindeki eğitimi giderek somut planlar çerçevesinde ele almaya başladı.

Ülkede, ADHP yönetiminin yakında tutuklanacağı açıkça görülüyordu. Terakki ve Amin, böyle bir tutuklama durumunda ordu içindeki partili ve sempatizanların hemen ayaklanmayı başlatmasına karar verdiler. Parti ordusunun emir kumanda zinciri saptandı.

25 Nisan 1978'de gece yarısı polisler Terakki'yi ve Karmal'ı tutukladılar. Aynı gece ev hapsine alınan Amin, Terakki'nin tutuklandığını öğrenince çocuğu aracılığıyla ayaklanma emrini ulaştırdı. Amin sabah hapishaneye götürüldükten tam bir gün sonra, 27 Nisan'da ayaklanma başladı.

Ayaklanma sabah 9'da başladı. Partinin atadığı komutanlar tüm birliklerde harekete geçtiler. Akşam saat 5.30'da Davut'un sarayı ve Radyo Evi denetim altındaydı. Bu arada Terakki, Karmal ve Amin hapisten çıkarıldılar. Akşama kadar süren çatışmalarda Davut *Halk*çı askerlere ateş açtığı için öldürüldü.

Saat 7'de ayaklanma başarıya ulaşmıştı.

Oportünizm devrime zarar verdi

Her devrim, güçlü bir karşı-devrimci tepki doğurur. Sömürücü sınıflar ne erki, ne mallarını devrime armağan edecek değiller! Ancak Afganistan'da gözlenen bir olgu, karşı-devrimin beklenenden daha güçlü çıkmasıdır. Şimdi bu, "sekterlik", "Amin'in azılı terörü" vb. gibi gerekçelere bağlanıyor ya da yok sayılıyor. Oysa, karşı-devrimin fazladan kazandığı bu gücün kaynağı oportünizmdir.

Devrimden sonra, 9 Mayıs'ta, Terakki, devrimin temel görevlerine ilişkin 30 maddelik bir programı radyodan okudu. Bu programın iki maddesi tarımda emekçi köylüden yana getirilecek köklü değişikliklerin genel bir formülasyonuydu. Köylü yığınları arasında coşkuyla karşılandı.

Bundan sonra 12 Temmuz'da Devrim Konseyi köylülere ilişkin ilk karar olan, 6 numaralı kararı aldı. Bu kararda emekçi köylünün borçlarına, faiz ödemelerine vb. ilişkin bazı önlemler getirildi. Yine köylüler arasında coşkuyla karşılandı ama devrim programında genel düzeyde getirilen vaadlerin yarattığı beklenti açısından, 6 numaralı karar çok büyük birşey sayılmazdı, yetersizdi.

6 numaralı karar köylüler için yetersizdi ama kararın çıkış sürecinde, "sekterlik" yapılmasın diye *Bayrak*çıların yaygara koparması, *Halk*çıları uğraştırması için yeterliydi. Kararın ardından *Bayrak*çılar "halktan soyutlanma" paranoyasına kapıldılar. Bu sıralarda Babrak Karmal ve önde gelen iki oportünist, sosyalist ülkelere ve Birleşmiş Milletlere vb. elçi olarak gönderildiler. Başka türlü Devrim Konseyi devrim işiyle uğraşamayacaktı!

Karmal ve *Bayrak*çılar yine de boş durmadılar. "Halktan soyutlanma" yaygaralarıyla, 20 Ağustos'da da bir darbe girişimi örgütlediler. Girişimciler yakalandı. İfadeleri *el yazısıyla* Afgan basınında ve yabancı dil yayınlarda yayınlandı. (*ADC Yıllık*, s.1325-1367)

Karmal'ın darbede oynadığı rol açığa çıkınca Afganistan Demokratik Cumhuriyeti, elçi olarak gönderdiklerini elçilikten attı ve geri çağırdı. Ama onlar geri gelmediler. Darbe girişimiyle ilgili olarak, partide ve Devrim Konseyi'nde sorumlu görevlerde olan 4 kişi de tutuklandı.

ADHP Politik Bürosu, toprak dağıtımına ilişkin tasarıyı, ancak bu tutuklanmalardan sonra ortaya çıkan dengeyle, 19 Kasım'da onaylayabildi. 28 Kasım'da ADHP Plenumu toplandı ve Babrak Karmal ile 6 oportünist elebaşıyı partiden attı. 30 Kasım'da ise Devrim Konseyi, 8 numaralı, asıl önemli toprak kararını yayınladı. Buna göre belli ölçeğin üzerindeki topraklara el konacak ve yoksul köylüye, göçebelere toprak dağıtılacaktı. (6 nolu karar, s.80-85, 8 nolu karar, s.88-96)

Bu kararın nisandan kasıma dek 8 ay gecikmesi, geniş köylü yığınları arasında sallantı doğabilmesi, onların karşı-devrimin propagandasına pratik olarak açık bırakılmaları demektir. Ve bu olmuştur. Ondan sonra, karar uygulanmaya başlandığı zaman elinden toprağı alınan ağalar, zengin din adamları vb. doğal olarak karşı-devrimci girişimlerini yoğunlaştırdılar. 1979'da karşı-devrim azıtmaya başladı ve o 8 aylık gecikmenin yarattığı sallantıdan yararlanarak, köylü arasında da belli ölçüde taban buldu.

Yine de kararın uygulanmaya konması önemli bir adımdı. Karar ne denli hızlı uygulanırsa, köylüler arasında beliren sallantı o denli çabuk silinecekti. Gelgelelim bu kez de Terakki'nin ikircimleri öne çıkmaya başladı. Örneğin, Haziran 1979'da, Terakki'nin toprak kararının uygulanmasını yavaşlatmaktan yana olduğu artık basına yansımaya başladı. (*Far Eastern Digest*, 23-30 Eylül 1979)

Gerçekte bunun böyle olduğunu anlamak için bir yerden veri bulmak gerekmiyor. Bir yandan devrim karşı-devrim çatışması, öte yandan dünya komünist hareketi içinden gelen "aman ürkütmeyin" yollu öğütler karşısında Terakki'nin uzlaşması doğaldır. Bu eğilim *Bayrak*çılar arasında coşkuyla (!) karşılanırken, *Halk*çılar arasında da yandaş bulmuştur. Ve devrimi ilerletebilmek için bir de bu ikircimle uğraşmak zorunlu olmuştur.

Oportünist darbeler

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, 1979'da Amin ile Terakki arasındaki farklılıklar belirginleşiyordu. Terakki'nin geleneksel uzlaşmacılığı artık kabul sınırlarını aşmaya, devrime pratikte set çekmeye, "yüce lider" düşünü yıkmaya başlamıştı.

Ağustos 1979'da Terakki ve Amin Havana'ya Bağlantısızlar Konferansı'na gittiler. Orada, aralarında ciddi tartışmaların çıktığı belirtiliyor. (*Afganistan Gerçeği*, İngilizce birinci basım, Novosti Press, Moskova 1980, s.86) Havana'dan dönüşte Terakki Moskova'ya uğradı. Burada olanları William Pomeroy şöyle anlatıyor:

"(Terakki — *İ.S.*) orada Babrak Karmal ile buluştu. Konuşmaları sırasında Karmal, Amin'in etkisindeki devrimci hükümetin yaptığı hataları onun fikrine soktu. Terakki hataları ve Amin'e böyle güvenmenin yanlış olduğunu kabul etti. Bildirildiğine göre, Amin'i atmayı ve Karmal'ı yeniden hükümete getirmeyi kabul etti." (W. Pomeroy, *Sovyet Birlikleri Neden Afganistan'da*, İngilizce basım, Amerikan-Sovyet Dostluk Konseyi yayını, Mart 1980, s.25)

Terakki, Kabil'e döndükten az sonra öldürüldü. Bu olay çok çeşitli biçimlerde yansıtıldı. Bir görüşe göre, Terakki ile Karmal'ın toplantılarını öğrenen Amin, "yine bir darbe tezgahlayarak" Terakki'yi öldürdü. (W. Pomeroy, *agy*, s.25) Bir başka görüşe göre, Amin ajan olduğu (!) için durup dururken üç kişiyi gönderdi ve Terakki'yi havluyla boğdurdu. (*Afganistan Gerçeği*, s.86-87) Bir başka görüşe göre ise, Terakki Amin'i ofisine çağırdı. Burada Amin ve yanındakiler silahlı saldırıya uğradılar, çatışma oldu, Amin'in yakın bir yoldaşı öldü ve Terakki ağır yaralandı. Ardından Amin birliklerle evi kuşattı. Terakki iki gün göz hapsine alındı. 16 Eylül'de ya aldığı yaralardan öldü, ya öldürüldü.

Bu olayı herhalde tarih ileride tam bir açıklığa kavuşturacaktır. Ancak, *birincisi*, ilk iki görüşün öne sürdüğü tezler ya da "dökümanlar" birçok yönüyle üçüncüyü güçlendiriyor. Örneğin, bir tanık, ifadesinde, Terakki'nin ofisi önünde silahlı çatışma olduğunu söylüyor. (*agy*, s.86) Sonra W. Pomeroy'un aktardığı, Moskova'daki görüşme, Amin'in Terakki'yi değil, Terakki'nin Amin'i öldürmeye kalkışacağını düşündürtüyor. Pomeroy'un belirttiği gibi "devrimci hükümeti etkileyebiliyorsa", Amin, Terakki'nin "azlettim seni" diyerek kurtulacağı bir "düşman" değildi. Bu açıdan, Moskova' daki görüşmede Terakki'nin Amin'i "atmayı" kabullenmesi, pratikte öldürmeyi planlaması olarak yorumlanabilir. *İkincisi*, aralık ayındaki darbe ve Amin'in öldürülmesi gerçekte amaçlananın ne olduğunu göstermektedir.

26-27 Aralık 1979'da, Babrak Karmal, ne yazık ki Kızıl Ordu'nun fiziksel desteğinde bir darbeyle iktidarı aldı. Amin ve 97 yoldaşı öldürüldü.

Daha 26 Aralık 1979'a kadar, Amin'e mesaj yollayanlar, 27 Aralık'ta koro halinde Amin CIA ajanı diye bağırmaya başladılar! Aralık 1979 öncesinde Afganistan yalnızca uluslararası siyaset açısından komünist basında yer alırken, birden "devrimin yeni aşaması" diye bir gürültüdür koptu. 29 Aralık 1979'da, örneğin İ. Bilen "değerli Babrak Karmal yoldaş"a kutlama mesajı yolladı.

Babrak Karmal'ın siyasal kimliği

Babrak Karmal, 27 Aralık'ta yaptığı konuşmaya, bismillahla başladı. Ardından Amin'e küfürle sözlerini sürdürdü:

"Cellat Hafızullah Amin'in doğrudan emriyle onbinlerce anamız ve babamızın, kardeşimizin, kızımızın ve oğlumuzun, çocuğumuzun hapsedilmesi, yok edilmesi, zorla sürgüne gönderilmesi, insanlık dışı, hatta barbar işkencelere uğratılması, şehit edilmesi ve yığınsal kırıma uğratılmasının neden olduğu sonsuz çileniz ve kanlı gözyaşlarınız için size en derin üzüntü ve sempatimi, en büyük saygı ve en içten selamlarımı sunarım."

Tümüyle bu aşağılık tondaki konuşmada, Babrak Karmal, Amin'i "allahın hain düşmanı", "Amerikan emperyalizminin ajanı", "parti ve hükümet birliğine ihanet eden", "despot", "kana susamış ve canavar faşist", "kara gericiliğin ve CIA'nin adamı" olmakla suçluyor. (*Babrak Karmal'ın konuşmaları* — Aralık 1979-Nisan 1980, İngilizce basım, ADC Enformasyon ve Kültür Bakanlığı yayını, s.5-15)

1 Ocak 1980'de yaptığı konuşmada ise Babrak Karmal şöyle diyor:

"Şimdi emperyalizm ... Hafızullah Amin'in faşist rejiminin yıkılmasına ... gözyaşı döküyor ve yas tutuyor... Bay Carter, Amerikan emperyalizminin sadık evladı Hafızullah Amin'i koruyarak, Amin'in, o açığa çıkmış hilekar CIA ajanının, kanlı aygıtına 'resmi ve meşru hükümet' ve kendisine 'Afganistan Cumhurbaşkanı' dedi. Durum tamamen açıktır." (*agy*, s.22)

Gerçekten de açıktır!

Karmal, 25 Ocak'taki konuşmasında, bismillahdan sonra, kutsal İslam dininin halkın değerli mirası içinde olduğunu, kimsenin buna karşı çıkmaya ya da sırt çevirmeye hakkı olmadığını söylüyor, Amin ve çetesi "dinimize karşı suç işledi" diyor. (*agy*, s.30)

30 Ocak'ta ise Karmal şöyle diyor:

"Kadir Allah'a minnettarız ki O bu yıl bize yeterli yağışla yardım etti. Bu, bolluğa ve dolayısıyla daha düşük fiyatlara yol açacak...

"...Biliyorsunuz ki bazı *büyük toprak sahipleri* ülkenin çeşitli kesimlerini terk ettiler ve topraklarını işlenmemiş bıraktılar. Onlar bu harekete, gericilik(?) ve emperyalizmin demagojik propagandasının etkisi altında ya da Hafızullah Amin, o ABD emperyalizminin uşağı ve onun katil çetesi baştayken ezgi, baskı ve zulümden canlarını kurtarmak için başvurdular. Nitekim, bir takım *büyük topraklılar* Amin ve onun cellatlarınca kesildiler..." (*agy*, s.38) (abç)

Bu sözler, Babrak Karmal'ın Amin'e neden can düşmanı olduğunu çok güzel açıklıyor. Amin *büyük topraklıları* (!), onlardan kopuk bir *gericiliğe*(?) karşı savaşta "devrim" (!) cephesine almamış, hatta bir de onları kesmiş!

Babrak Karmal'ın Amin'e düşmanlığı, devrimci tutuma yabancılığından kaynaklanıyor. Lenin şöyle diyor:

"Proleter devriminin hemen ardından gelen dönemde, büyük toprak sahiplerinin bir çırpıda yalnızca mülklerine el koymak değil, aynı zamanda karşı-devrimin liderleri ve tüm kırsal nüfusu acımasızca ezenler olarak, onların tümünü ülke dışına atmak ya da kuşatmak kesinlikle gereklidir." (Lenin, *agy*, c.31, s.161)

Babrak Karmal'ın zalimlik dediği, Lenin'in dile getirdiği bu haklı tutumdur.

Doğrusu Aralık 1979 darbesi karmaşık bir olaydır! Oportünizmin yaptığını giderek karşı-devrimden ayırdetmek çok güçleşmiştir!

Yeni aşamada neler olmuş

Bu yeni aşamada, büyük toprak sahiplerinin sahip olabilecekleri toprak tavanı 5 hektardan 15 hektara yükseltildi. Afganistan Demokratik Cumhuriyeti bayrağı kızıldan, kırmızı-yeşil-siyah renklere değiştirildi. Oysa 16 Ocak 1979

tarihli *Wall Street Journal*, yeni kızıl bayrağın büyük bir coşkuyla karşılandığını, yalnızca Kabil'de 150 bin kişilik dev bir miting yapıldığını yazmıştı. Kızıl bayrak değiştirildi ve içine yeşil katılmasıyla birlikte din, neredeyse resmi devlet ideolojisine dönüştürüldü. Hapisteki karşı-devrimciler salındı vb.

Hapisteki karşı-devrimcilerin salınışı "törenlerine" dünya komünist basınından çok davetli katıldı. Bu davetli yoldaşlar, ne yazık ki, "özgürlük — sana aşığım" yollu yazılarla olayı dünyaya yansıttılar. Nasıl Babrak Karmal'ın Amin'in kurbanları için camide namaz kıldığını anlattılar! (*Afganistan Gerçeği*, s.97-128)

Bu anlatılanlar çok öğreticidir. Dünya komünist basınından davetli yoldaşların yazdıkları yazılarda çelişkiler ve belli konularda da açıklıklar var.

Çelişkileri örnekleyecek olursak, örneğin Hindistan'dan bir yoldaş, Sovyet birliklerini Amin'in çağırmadığının söylendiğini, ajan olduğu için onun çağıramayacağını yazıyor. (*agy*, s.103) Oysa 22 Nisan 1980 tarihli *Soviet News*'da Aralık 1979 öncesinde Terakki ve Amin'in 14 kez "acil askeri yardım" için başvurdukları belirtiliyor. Yine aynı yazılarda, hem Amin'in baskı ve zulümle herkesi kaçırdığı (*agy*, s.113) hem de Pakistan'a kaçanların karşı devrimciler olduğu (*agy*, s.101) söyleniyor. Bunlar çelişkilere örnekler.

Söz konusu yazılarda açıklık getirilen bir nokta ise, akıllara durgunluk veren "sekterlik" anlayışıdır. Yazılarda, Amin'in devrimci programını doğal olmayan bir hızla uygulamış olduğu söyleniyor. (*agy*, s.112) Gerçekler ortadadır. 8 ayda bir toprak dağıtımı kararı çıkamamıştır. Karar çıkınca da, üzerinden bir yıl geçtiği halde uygulama tamamlanamamıştır. Durum böyleyken, Amin'in hızlı uygulamayla suçlanması, Amin'in "sekterliğinin" dünya komünist hareketinin sağa kaymışlığıyla bağını açığa çıkarıyor.

Devrimin yeni aşaması üzerine *Afganistan Gerçeği*'nde derlenenlerden başka yazılar da çıktı. Bu yazılar da çok öğretici oldu. Afganistan devrimine ilişkin görüşlerin özünü açığa koydu. Amin ajandır diye sesini yükseltenler, dönüp 1978 Nisan'ını değerlendirdiler.

Ve Amin'i gerçekte Davut rejimini devirmekle suçladılar. İşte ayrılıkların asıl kaynağı buydu.

Örneğin, 11 Ocak 1980 tarihli sayısında "Yeni" Komünist Parti yayın organı *New Worker*, 1973 darbesinden sonra Davut'a karşı çıktığı için *Halk* kanadını suçluyor. Oysa, Davut "güçlü bir pro-Sovyet" idi, sağa karşı desteğe ihtiyacı vardı diyor. *Halk* bu desteği vermediği ve *Bayrak* da *Halk*'a söz geçiremediği için Davut'un sağa kaydığını söylüyor. 1978 Nisan Devrimi'ni ise şöyle değerlendiriyor:

"Amin, ordu içindeki yandaşlarına, Davut'u ve çevresindeki 'solları' desteklemek için değil de, Amin'in kendisinin sonradan 'Büyük Saur Devrimi' dediği şey için iktidarı ele geçirme emrini çoktan vermişti."

İşte Amin'e karşı yıllardır gizliden biriken kuyruk acısı buradan kaynaklanıyor! Yani, bu yazıları yazanlar gerçekte Davut yönetiminin sürmesini, bunun için ona yardım edilmesini isterlerken, Afganistan'da devrim oluyor. Bu "sekter" olay karşısında yıllarca gizli ve açık destek gören Babrak Karmal'ın "özverili çabalarıyla" Aralık 1979'da "devrim yeni bir aşamaya" sıçratılıyor!

"Devrimin yeni aşaması" üzerine koparılan gürültüye bizde de eksik olmasınlar *Politika* ve *Savaş Yolu* katıldılar.

Savaş Yolu 28. sayısında *Parşam (Bayrak)* gurubunu "devrime ve proletarya enternasyonalizmine bağlı" diye tanıttı, Babrak Karmal'ın çarpık bir biyografisini verdi. Ne partiden atılmışlığı, ne ülke dışında sürgün edilmişliği Karmal'ın biyografisinde yok! Karmal onları yaşamamış!

Savaş Yolu Babrak Karmal'ın biyografisini cilalayarak yazarken, Amin'in ajanlığından, karşı-devrimci teröründen söz etti. Babrak Karmal ile birlikte devrim *yeni* aşamaya sıçramadan önce Amin'in karşı-devrimci terörü vardı. Öyleyse devrimin *eski* aşaması da herhalde Davut dönemiydi!

Hafızullah Amin'e ayrı bir bölüm ayırdık.

Bunu yaparken hareket noktamız Amin'in kişiliği değil, onun ideolojik-siyasal kimliğini açıklığa kavuşturma amacıdır.

Amin'in doğruları

Amin'in derin bir felsefe bilgisi vardır. "İşçi sınıfının çağ açıcı, bilimsel ideolojisinin" öneminin bilincindedir. Teorik düzeyde, Amin Marksist-Leninist bir liderdir. Siyaseti, taktikleri de ağırlığıyla bununla uyum içindedir.

Amin bir konuşmasında şöyle diyor:

"Lenin, 'tarihin gerçek itici gücü devrimci sınıf savaşımıdır' diyor. Burjuva filozoflarının teorisine göre ise, ilerlemenin arkasındaki itici güç, toplumun belli eksiklerini gören tüm unsurların birliğidir. Birinci teori materyalisttir, ikincisi idealisttir. Birincisi devrimcidir, ikincisi reformisttir. Birincisi, çağdaş kapitalist ülkelerde proletaryanın taktiklerinin mihenk taşıdır, ikincisi ise burjuva taktiklerinin temeli olarak kullanılır." (*ADC Yıllık*, s.715)

Amin'in somutta sınıf savaşımına yanaşımı da bu sözler doğrultusundadır, devrimcidir.

Birçok konuşmasında, Amin, feodalizmin egemen olduğu, çok zayıf bir işçi sınıfının bulunduğu bir toplumda ne yapmak gerekir diye düşündüklerini anlatıyor. Bu düşüncelerde işçi sınıfının bilimsel ideolojisi ve Afganistan'ın koşulları hep devrim amacıyla ele alınmıştır. Ve sonunda gerçekten yaratıcı bir yanaşımla devrim zafere ulaşmıştır. Amin, devrimden sonra uygulanan ekonomik programa kapitalist olmayan gelişme yolu diyor.

Burada apaçık bir farklılık vardır. Açıkçası dünya komünist hareketinde yaygın olan anlayışa göre, Afganistan'da yapılması gereken Davut'a destek vermek, Davut eliyle bir "kapitalist olmayan"(?) gelişme yolu izlenmesiydi.

Amin ise, bir tarihsel aşama olarak kapitalizmin atlanmasını Davut'la bağlı değil devrimle bağlı ele almıştır. Bu bakımdan, Afgan devrimi dünya komünist hareketinin çok geniş kesimleri için de bir sürpriz olmuştur.

Amin'in devrim, devrimci durum gibi konulardaki anlayışı derin bir Marksist-Leninist öz taşımaktadır. Devrimci durumun tanımını kendi sözleriyle aktarırken kullandığı sözler derin bir anlayışı yansıtıyor. Lenin'in sıraladığı, yığınların hareketliliğine ilişkin göstergeyi, "halkın bağımsız tarihsel eyleme geniş çekimi" sözleriyle anlatıyor. Burada Amin, Lenin'i ne değiştiriyor, ne de geliştiriyor, yalnızca Lenin'in kullandığı "hareketlilik" kavramını doğru anladığını gösteriyor.

Amin'in derin felsefe bilgisi, devrimle ilişkin zorun rolü vb. konularda da yansıyor. Amerikalı bir gazetecinin, devrimde zor ne rol oynayacak sorusuna şöyle yanıt veriyor:

"Her sistemde zorun rolü vardır ama her durumda, sınıf niteliği farklıdır. Devlet, doğası gereği, bir sınıfın çıkarlarını ötekine karşı koruyan bir güçtür. Sömürücü toplumlarda devlet, sömürücülerin çıkarlarını sömürülenlere karşı garantiler. Sınıfsız bir topluma ilerleyen işçi ve devrimci toplumlarda devlet sömürücülere ve karşı-devrimci ögelere karşı bir güçtür." (*agy*, s.858)

Amin'in gazetecilere verdiği bu yanıtlar, onun anlayışını yansıttığı gibi, yabancı gazeteciler karşısında ezilip büzülmeyen, ürkütmemek için kıvranmayan kişilik sahibi siyasetine de bir örnektir.

Amin, ulusçuluğa karşı proleter enternasyonalizmini sürekli ve yürekten savunmaktadır. Yabancı gazetecilerle konuşmalarında bile, bu konuda terimleri sulandırıcı en küçük bir eğilimi yoktur.

Bir Iraklı gazetecinin sorusunu yanıtlarken şöyle diyor:

"Bizim devrimimiz dünya devriminin bir parçasıdır. Bizim devrimimizin zaferiyle, dünya devrimi bir zafer kazandı ve emperyalizm sert bir darbe yedi." (*agy*, s.778-779)

Kanadalı bir gazetecinin, "proleter enternasyonalizmiyle ne demek istiyorsunuz" sorusunu Amin şöyle yanıtlıyor:

"Afganistan'da, işçi sınıfının öncüsü ADHP, siyasal iktidara sahiptir. Biz dünya işçileriyle kardeşçe ve dostça ilişkiler kurmak istiyoruz ve onların haklarını savunuyoruz, çünkü bizim sınıf karakterimiz bunu emreder ve biz bu karaktere son derece sadığız. İşçi sınıfının tüm düşmanlarına karşı tüm dünya işçileriyle ortak cephemiz vardır." (*agy*, s.855)

Amin çeşitli konuşmalarında, "Sovyetler Birliği'nin başını çektiği" dünya sosyalist sistemi ya da "işçi rejimli devletler"den söz ediyor. *Wall Street Journal* muhabirinin "kuzey komşunuzdan endişeli misiniz" sorusuna, tam tersine çünkü ilişkilerimiz tam eşitlik, kardeşlik ve karşılıklı saygıya dayanıyor diye yanıt veriyor.

Kanadalı bir gazeteci, Afganistan'ın uluslararası konularda Sovyetler'le aynı tutumu aldığını, örneğin Güney Kore'yle ilişkilerini kestiğini, dolayısıyla bağımsız olmadığını söylüyor. Amin, buna karşı, biz haklıyı ve doğruyu destekliyoruz, bu Sovyetler'le aynıysa, Sovyetler de haklıyı ve doğruyu desteklediği içindir diyor. (*agy*, s.852)

Amin'in Sovyetler Birliği'ne ilişkin tüm sözlerinden onun nesnel yerini doğru kavradığı, ona büyük sevgi ve saygı duyduğu anlaşılıyor.

Amin proleter enternasyonalizminin temelini barış savaşımı olarak değil, Marksizm-Leninizm olarak görüyor. (*agy*, s.643) Barışa ilişkin olarak ise şöyle söylüyor: "İşçi sınıfı dünya barışına en iyi hizmeti, iktidarı alarak yapar." (*agy*, s.752) Amin birçok uluslararası konferansta bu görüşün propagandasını da yapmıştır.

Bağlantısız ülkelerin Havana (Mayıs 1978) ve Belgrad (Temmuz 1978) toplantılarında, bağlantısızlığın sosyalist ülkelerle de bağlantısızlık anlamına gelmediğini, böyle bir anlayışın emperyalizme yarayacağını vurgulamış ve barış konusundaki görüşlerini dile getirmiştir. Havana'da şöyle diyor: "Biz bağlantısızlar, sömürücüler ve sömürülenler, efendiler ve köleler, ezenler ve ezilenler olduğu sürece çatışmanın (savaş anlamında — *İ.S.*) süreceğinin derinden bilincindeyiz." (*agy*, s.945) Belgrad'da da sözlerini, insanın insan tarafından sömürülmeyeceği bir dünya için birlik çağrısıyla bitiriyor.

Amin'in siyaseti sekter değildir

Amin'in siyaseti sekter değildir. Gerçekte çok esnek, zeki bir siyaseti vardır, ama, başta da değindiğimiz gibi bazen siyasette fazlaca esnemektedir. Birçok konuda doğru özü, yanlışla karışık bir biçimde formüle etmektedir.

Din konusunda böyledir. Afganistan gibi bir toplumda, devrim iktidarı, bir yandan halkın dini inançlarına saygılı olduğunu göstermelidir, bir yandan, sabırlı bir materyalist propaganda yürütmelidir, bir yandan da, dinle kaçınılmaz olarak bağlı olan gericileri gereği gibi cezalandırmalıdır. Amin, dine saygılı olduklarını göstermek için övgüye savruluyor, ama, materyalizmin, bilimin sürekli propagandasını yapmada ve gericileri cezalandırmada en küçük bir ikircimi yoktur.

Sonra, özel sermayeye tutum konusunda da formülasyonlarda aynı aşırı esneklik vardır:

"Özel işletmelere izin verdik. Ulusal kapitalistlerimizi sermayelerini ülke ekonomisinin gelişmesi için kullanmalarını yalnızca teşvik etmiyoruz, aynı zamanda onlara her türlü olanak sağlıyoruz. Onların ulusal özlemlerini garanti altına almak için, onlara doyurucu araç ve olanaklar sağlıyoruz.

"Özel işletmeler yalnızca ticarete kısıtlı değildir, üretim güçlerini geliştirmeleri için de geniş olanakları vardır." (*agy*, s.825)

Bu tutum Afganistan için özde doğru ve gerekli bir tutumdur. Ama kapitalistlerin "ulusal özlemlerini garanti altına almak" için değil, asıl sonda söylediği, üretim güçlerini geliştirmek için gerekli tutumdur.

Yine doğrularla yanlışların karışık olduğu bir başka örnek de, Amin'in Afgan devrimini değerlendirmesidir. Bazı konuşmalarında Amin, Afgan devrimini gereğinden çok abartıyor. Sürekli Ekim Devrimi'yle karşılaştırıyor ve bazen de onun ardından ikinci sıraya oturtuyor.

Bir işçi sınıfı partisi, Ekim Devrimi'nden beri ilk kez, devrim *sırasında* dünya komünist hareketinin kollektif desteğini almadan, hatta esen ters rüzgarlara rağmen, tamamen kendi insiyatifi ve yaratıcılığıyla *doğrudan* iktidarı almıştır.

Dünyada pekçok şanlı devrim olmuştur, ki bunu Amin de söylüyor, ama Afganistan Devrimi'nin Ekim Devrimi'yle özel bir benzerliği, dünya komünist hareketindeki sağ rüzgarlara rağmen, işçi sınıfı partisinin salt kendi devrimci insiyatifiyle, yaratıcılığıyla ve yöneticiliğiyle iktidarı *doğrudan* almasıdır.

Bu doğruyu Amin propaganda konuşmalarında aşırı ve yine yanlış formülasyonlarla karışık biçimde vurguluyor. Bunda, halka bir övünme duygusu verme çabası, devrimci bir siyasal çizgiyi yayma çabası var. Ama niyetler ne olursa olsun, bu aşırı abartma, Asya'da olan her devrimden sonra rastlanan model mutlaklaştırma hastalığına varabilecek bir yanlıştır.

Eylül 1979'da koşullar

Terakki'nin ölümünden sonraki sürecin farklı bir nitelik taşıdığını söyledik. Gerçekten de, 1979'da Amin, doğruya yaklaşan yönde bir evrim geçirirken, örneğin Terakki'nin ölümünün ertesi günü yaptığı konuşmaya "bismillah"la başlamıştır. Bu konuşmada ve onun da ertesi günü yaptığı bir başka konuşmada yansıyan yanlışlar bizce, Amin'in kendinin karşı karşıya bulunduğu bir dizi açmazla doğrudan bağlıdır.

Birinci açmaz, Amin'in geçmişte Terakki'ye kişisel düzeyde aşırı güvenerek ve herkeste de ona büyük bir güven yaratarak yaptığı yanlışla bağlıdır. Yaşam bu yanlışı devrim sürecinin en kritik bir anında Amin'in önüne bir kördüğüm gibi getirdi.

Ocak 1979'dan başlayarak toprak dağılımı hızlandırılmıştı. Bu devrim güçlerinin tabanını genişletici etki yaptı ve halk komiteleri kuruldu. Aynı zamanda bu karşı-devrim güçlerini azdırıcı yönde de etki yaptı ve karşı-devrimci çabalar yoğunlaştı. Üstelik bu çabalar, ABD, Pakistan gibi birçok başka ülkeden somut destek görmekte ve hatta savaş olasılığı bile taşımaktaydı.

Bu koşullarda Amin, halkla Terakki'nin bismillah stilinde kurulmuş bağlarının bu stilini değiştirme riskini göze alamazdı. Geçmişteki yanlışı, onu yanlışları zorunlu olarak sürdürme açmazına sokmuştu.

Amin'in karşı karşıya olduğu, birinciyle de yakından bağlı olan ikinci dizi açmazlar ise şöyle:

Afganistan'da çok cılız bir proletaryanın olduğu açık bir gerçektir. Partinin, devletin ve devrimin dünya işçi sınıfının desteğine çok somut gereksinimi vardır.

Gelgelelim, partide oportünistlere kucak açıldı. Devlete ise istenen destek, istenen zamanda verilmedi.

Terakki "parti birliğini" sağladıktan sonra, Babrak Karmallar öyle ileri gittiler ki, Terakki bile artık atılmalarından yana oldu. Ancak onların sosyalist ülkelerde yerleşmeleri ve "özverili çalışmalarını" sürdürmeleri parti içinde etkilerinin yaşamasını getirdi. Bu ise Terakki'nin oportünizmi tümüyle temizlemeye yönelik kararlı bir adım atmamasının temeli oldu. Sonuçta Terakki, bilindiği gibi Moskova'da Karmal'a teslim oldu.

Afganistan gibi bir toplumda, devrim karşı-devrim çatışmasının kritik anlarını yaşadığı bir sırada ordunun da bundan etkilenmesi, sallantı geçirmesi büyük bir olasılıktı. İran ve Pakistan sürekli Afgan sınırından içeri asker sokuyorlardı. Yani ordu, birleşen iç ve dış saldırılar karşısında fiziksel olarak da yetersiz kalırdı. Afganistan'ın yeniden tek ülkede devrim deneyini başarıyla geçirmesi beklenemezdi ve tek de değildi.

Bu nedenledir ki, Terakki ve Amin, Sovyet yoldaşların kendilerinin de dedikleri gibi, tam 14 kez Kızıl Ordu'dan yardım istediler. Sorun, devrimin en civcivli hesaplaşmaları sürerken, Kızıl Ordu'nun dünya işçi sınıfı adına orada beklemesi, ağabeylik yapmasıydı. Bu olamaz birşey olsaydı, Sovyet-Afgan Dostluk anlaşmasında bu yönde maddeler konmazdı. Ayrıca olamaz birşey olmadığını pratik gösterdi.

Sovyetler Birliği, o zaman bu isteği kabul etmedi. Bu Terakki'yi iyice sallandırdı, Moskova'da Babrak Karmal ile görüşmeye oturttu ve bizce bunun olabilecek tek mantıksal sonucu, Amin'i öldürmeye kalkıştırdı. Evdeki hesap çarşıya uymayınca Terakki öldü.

Afganistan, ne deneyimli proletaryasıyla, ne dünyanın altıda biri olan topraklarıyla Rusya değildi. ADHP Bolşevik Partisi, Amin Lenin değildi. Gelgelelim Amin, tek ülkede devrim gibi koşullarla karşı karşıya kaldı. Bu koşullarda, namaz kıldığını bile duysak, birincil eleştirimiz Amin'e olamaz.

ADHP içindeki en tutarlı devrimci, doğrusuyla yanlışıyla tek proleter çizgi destekleneceğine, yoldaşça eleştiriyle düzeltileceğine, yanlışa itildi. Bu da yetmiyormuş gibi düpedüz gırtlaklandı.

Amin yanlış yapan bir komünistti. Ama dünya komünist hareketi içinde bu çizginin gırtlaklanmasına ve ondan sonra Karmalların başa gelmesine yol açan anlayış, "komünistlik" yapan bir yanlıştır.

Amin'e ajan diyenler kanıt göstermiyorlar

19. yüzyılda Marks'a Yahudi ajanı denmişti! 1917'de Lenin'e karşı da aynı suçlama yapıldı, Alman ajanı dendi! Yani işçi sınıfı ideolojisinin ve devrimci siyasetinin kurucularına bile bu suçlama yapıldı. Ama ne oldu? İz bırakmadığı gibi, bugün Marksizm-Leninizme sırt çevirmiş oportünistler bile o adları ağızlarından düşüremiyorlar!

O adlara doğrudan saldırılamadığı için, bugün de yalnızca sözüyle değil, özüyle sözüyle Marksizm-Leninizmi savunanlara aynı bayat ajan suçlaması yöneltiliyor.

Amin'e ajan deniyor! Bu konuda uluslararası bir gürültü koparılıyor, ama kanıt yok! İleri sürülen "kanıtlara" bakalım.

Amerika'da yayınlanan *Komünizmin Sorunları* adlı anti-komünist bir dergi, 28. sayısında, Amin'in New York'daki Kolombiya Üniversitesi'nden doktora almış olmasını "kuşkulu" olarak değerlendiriyormuş! (W. Pomeroy, *agy*, s.25)

Babrak Karmal'ın konuşmasında gördük: Carter, Amin devrildikten sonra ona "resmi ve meşru cumhurbaşkanı" demiş! Buradan kalkılıp, emperyalizm Amin için yas tutuyor deniyor! Mantık yok! Emperyalizm Amin'in devrilmesine değil, Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girmesine tepki gösteriyor. Bunu yaparken de doğal olarak, kim olsa "resmi ve meşru hükümetten" söz edecek.

Sonra, yine "kanıt" olarak şunlar söyleniyor:

"1962-1964'te Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim görmüş birçok Afganlı, Amin'in orada kaldığı sürece bilinen CIA ajanları ve memurlarıyla yakın ilişki sürdürdüğünü bildiriyorlar. Biz şimdi Amin'i kimin işe aldığını ve partimiz içindeki casusluk eylemlerini kimin yönlendirdiğini *kesin olarak* biliyoruz ve Amin'in hangi CIA ajanlarıyla buluştuğunu, 1973-1978 arasında partiyi parçalamak için nerede görev aldığını tam olarak söyleyebiliriz." (*Afganistan Gerçeği*, s.85) (abç)

Bir kez, bir devlet başkanının ajanlığını açıklamak için önce o "biliyoruz", "söyleyebiliriz" denilenler söylenir. Ama hiçbir yerde bunlar söylenmiyor! İkincisi, Amerika'da Amin'in CIA ajanlarıyla konuştuğunu görenler, o ajanları nereden biliyorlarmış? Daha çok şey söylenebilir, ama söylemeye gerek yok!

Bir başka "kanıt", Afganistan İçişleri Bakanı'nın söyledikleri: "CIA, Amin rejiminin, iç evrimini dikkate alarak, ABD'nin uzun dönemli çıkarlarına uygun düştüğünü belirtti." (*agy*, s.91) Nerede belirtti?

Yine Babrak Karmal'ın bir konuşmasından şu aktarma yapılıyor: "Babrak Karmal, ADC yöneticilerinin ... tartışılmaz belgesel kanıtlara sahip olduklarını yeniden doğruladı." (*agy*, s.92) Peki bu kanıtlar neden basılmıyor?

İşin su götürür bir yanı yoktur. Bütün herkes Amin ajandır diye yüksek sesle bağırıyor. Herkes Babrak Karmal'ın dediklerine referans veriyor. Babrak Karmal'ın açıkladığı en "ileri" kanıt ise "elimizde kanıtlar var" demektir. Oysa kanıtların kendisi ortada yok!

Böyle bir tutarsızlık, ciddiyetsizlik, bizce Amin'in ajan olmadığının en güçlü kanıtıdır.

Dünya komünist hareketi ders almalıdır

Afgan devriminden çıkarılacak bütün dersler gelip dünya komünist hareketinin bugünkü konumuna düğümleniyor. Bu, Yürükoğlu yoldaşımızın *Sosyalizm Üstün Gelecektir*'de söylediklerinin ne denli doğru olduğunu somutta gösteriyor. Dünya komünist hareketinin sağa kaymışlığı, ideolojik birliğinin parçalanmışlığı, içi boş bir örgütsel birlik ve bu yaklaşımla iç işlerine karışmama anlayışının nasıl gerçekte karışmanın da kötüsüne yol açtığı ... bunlar hep Afganistan'ın dersleriyle doğrulanıyor.

Dünya komünist hareketi, devrimci olmayan çizgiye destek verdi. Bunun karşı-devrime sağladığı avantaja karşılık, devrimci yönetimin Sovyetler'den 14 kez acil askersel yardım isteği reddedildi. Askersel yardım için Karmal tipi bir yönetim koşul olarak arandı. Askersel yardım verilirken, Kızıl Ordu Afganistan'a yardım ederken, bu kez de oportünist, reformcu çizgi başa getirildi. Bugün Afganistan'da devrim de, enternasyonalizm de başaşağı duruyor.

Afganistan'da Amin ve 97 yoldaşı öldürüldüler. Dünyada her gün binlerce insan haksız yere öldürülüyor ama bu olay, ideolojik siyasal içeriği nedeniyle evrensel anlam taşıyan bir olaydır. Afganistan gibi bir ülkede Amin'i ve 97 yoldaşını öldürmek, belli bir çizgiyi kurutma, tüketme isteğinin hangi boyutlara vardığını gösteriyor.

Bu açıdan 1979, yalnızca Afganistan için değil, başka ülkeler için de belli bir birikim sürecinin dönüm noktası olarak gözükmektedir. 1979'da İran Tudeh Partisi'nin genel sekreteri değişti.

Aynı yıl içinde, İ. Bilen önemli bir viraj aldı. Değiştirilmemek için hızla değişti herhalde. 3 Haziran tarihli politbüro toplantısında İ. Bilen'in doğrudan insiyatifiyle, TKP içinde Lenincilere karşı açık saldırı başlatıldı, Veli Dursun yoldaşımız tüzüğe, deftere, kitaba herşeye ters bir biçimde MK'dan atılmaya çalışıldı. İ. Bilen açıkça oportünistlerden yana saf tuttu.

Aynı yılın, aşağı yukarı aynı aylarında Terakki Moskova'da Babrak Karmal ile görüştü ve "ikna oldu". Karmalcılar ile Terakki birlik oluşturacaklardı ki hesaplar tutmadı. Bunun üzerine bilinen olaylar gelişti ve Karmal başa geçti.

Açıktır ki olaylar paralellikler taşıyor, ama farklı ülkelerde, farklı koşullarda geçiyor ve önemli farklılıklar da taşıyor. İşçi sınıfı her olaydan öğreniyor, ilerliyor.

Proletarya enternasyonalizmi yalnızca bir bayram mesajı değildir. İşçi sınıfı hareketi gerçekten enternasyonaldir. Her ülkedeki deneyim, doğrusuyla yanlışıyla enternasyonal bir kazanımdır. Bu açıdan Afganistan olayları, örneğin Türkiye'de bizim hareketimiz için çok öğretici olmuştur.

Amin ve 97 yoldaşı öldürüldü ama, bu hareket, yanlışları eleştirilerek, doğruları geliştirilerek, proletarya enternasyonalizminin hazinesinde hem de güçlenerek yaşıyor.

Kızıl Ordu'nun rolü

Tüm yukarıda söylenenlerle bağlı olarak Kızıl Ordu'nun Afganistan'daki rolü çelişkili bir görünüm taşıyor. Bir yandan devrimci merkezin nesnel olarak sağladığı bir güvencedir. Kızıl Ordu, nesnel olarak emperyalizme karşı, beklenen enternasyonalist görevini yerine getiriyor. Öte yandan, devrimci kadroların tasfiyesine ve reformcu yönetime destek verdi, kendi eliyle devrimi zayıflatıyor.

Kızıl Ordu'yu Afganistan'a göndermekle Sovyetler Birliği önemli bir sorumluluk yüklendi, özveri yaptı. Ancak uğrunda özveri yaptığı yönetim, Sovyetler'e düşen yükü daha da arttırıcı niteliktedir. Afganistan gibi bir ülkede reformcu "çözümler", uzun dönemde kazanımların yitirilmesine, çözümsüzlüğe götürür. Kızıl Ordu devrimci bir yönetime destek vererek girmiş olsaydı, hem devrimci merkez, hem Afganistan devrimi açısından çok daha çözümleyici davranmış olacaktı. Kızıl Ordu verdiği destekle enternasyonalist bir görev yapıyor, ancak bu desteğin verildiği yanlış çizgi, kendi eliyle devrimi zayıflatıyor. *Bayrak* gurubu devrimin belkemiğini kırıyor, Kızıl Ordu da kendi rızası dışında olmadan sakatlanan devrime koltuk değneği işlevi görmüş oluyor. Bu Afganistan'ın en acı derslerinden biridir.

Sonra, 26 Kongre'de Afganistan'ın ele alınışı da çirkindir. Yürükoğlu yoldaşımız bu konuya değinirken, önce alıntıyı veriyor ve ardından görüşlerini belirtiyor:

" 'Emperyalizm Afgan devrimine karşı ilan edilmemiş gerçek bir savaş açtı. Bu aynı zamanda *güney sınırlarımızın güvenliğine de* doğrudan bir tehdit yarattı. Bu koşullar altında dost bir ülkenin istediği askersel yardımı vermek zorundaydık.' "(abç)

"Görüldüğü gibi, Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girişi için aynı ağırlıkta iki neden sayılıyor. Emperyalizmin açtığı ilan edilmemiş savaş ve Sovyet güney sınırının güvenliği. Birincisine katılırız. 'Ülkelerin iç işlerine karışmama', yaşamın kurtlar sofrasında ne denli çaresiz bir ilke. Genel olarak 'uluslararası hukuk' denilen şey, yaptırım gücü olmayan, güç dengelerine göre değişen bir takım kurallar topluluğu. Bu ilke de onlardan biridir.

"Ne var ki, ikinci nedene katılmak olanaksızdır. Bu nasıl bir mantık olur? Afganistan'da devrimden önce kimler baştaydı? Öteki Sovyet sınırlarında kimler var? İsveç, Finlandiya, ABD, Japonya, Pakistan, İran, Türkiye. Bunlar Sovyet sınırlarına tehdit değil midir? Türkiye'deki faşist diktatörlük, hem de çok da can alıcı bir sınıra çok daha büyük bir tehdit değil midir? 'Sınır güvenliğine tehdit'in ölçüsü nedir? Böyle bir genellemeyle dünyanın en saldırgan ülkesi olmak da olanaklıdır." (R. Yürükoğlu, *Yaşayan Sosyalizm*, s.19-20)

Gerçekten de, 26 Kongre Raporu'nda, sınır güvenliği ölçütü oldukça karışıktır. Emperyalizmin saldırısıysa, bu Amin döneminde de vardı ve yine Sovyet kaynaklarına göre Kızıl Ordu 14 kez çağrılmıştı. Bu dönemde "dost ülkenin istediği askersel yardım" verilmiyor da, Karmal'ın başa geçmesiyle bağlı olarak veriliyor. Sonra aynı mantıkla, Türkiye'de devrimci durumu bastıran faşist diktatörlük, herhalde güneybatı sınırlarının güvenliğini arttırdı.

Sonuç

Afganistan konusunda uluslararası düzeyde ve ülke içinde bir fasit daire daralıyor. Bu fasit daire ille de karşıdevrimin fiziksel kazanması anlamında değildir. Sorun şimdilik, Afganistan'da Kızıl Ordu'nun desteklediği devrim mi, yoksa devrimi gırtlaklayan bir yönetime destek verdiği için, tek başına Kızıl Ordu mu kazanacak çevresinde dönüyor.

İsveç'te yayınlanan *Roja Nu* adlı dergide, Afganistan Gençlik Örgütü temsilcisi Esat Muhsinzade ile bir röportaj yayınlandı. Röportajda, *Roja Nu* Amin hakkında bir soru soruyor. Muhsinzade bunu yanıtlarken bildiğimiz "ajanlık"(!) suçlaması yanı sıra şöyle diyor:

(Amin), "Partinin en ileri hedeflerinden olan demokratik toprak reformu ve analfabetliğe karşı mücadeleleri gereksiz şeyler olarak gösterip, halkın bunların büyük önemlerini anlamasını engelledi. Köyleri bombalattı, binlerce insanı katlettirdi. Ülkemizi ileri bir sosyalist ülke ilan ederek, komünizme geçme aşamasında olduğumuzu ileri sürdü. Büyük çoğunluğu analfabet olan halkımız, böylece sosyalizmi cinayet, kırım, haydutluk olarak tanımaya ve Sovyetler Birliği'ni bütün bu kötülüklerin kaynağı olarak görmeye başladı. Bütün bunlar emperyalistlerin istemleriydi."

Birincisi, bu suçlamayı yapanlar toprak reformu uygulamasını aylarca geciktiren ve Amin'i toprak reformunu hızlı uygulamakla suçlayanlardır. Şimdi ise Amin toprak reformu mücadelesini gereksiz göstermekle ve ülkenin komünizme geçme aşamasında olduğunu söylemekle suçlanıyor. Bunlar düpedüz yalandır ama bu yalanları söyleten bir olgu vardır.

Daraldığını söylediğimiz fasit daire, deneyimli siyasetçilere, Afganistan gibi bir ülkede toprak reformunun taşıdığı can alıcı önemi dayatmıştır. Gerçekler, toprak reformunun halkı ürkütmeye değil, devrim cephesine çekmeye yarayacağını göstermiştir. Afganistan'da bugün yaşamın dayattığı böyle bir süreç de ilerliyor. Amin'i reddedenler, onun savunduğu yolda adımlar atmak zorunda kalıyorlar. Bununla bağlı olarak, Babrak Karmal'ın artık pek istenmediğine ilişkin söylentiler de dolaşıyor.

İkincisi, Afganistan'da yaşamın dayattığı devrimci önlemlerin yolundan yürünmezse, olmakta ve olacak olan, tam da bu alıntıda Amin'e yüklenmeye çalışılan durumdur. Köyleri bombalamak... Sosyalizmi cinayet, kırım gibi göstermek ve tüm bu kötülüklerin ardında Sovyetler Birliği'ni görmek... Yani Kızıl Ordu'yu dış bir işgalci durumuna sokmak. Bu, genç oportünistin bile dediği gibi, emperyalizmin de istediğidir.

Devrimci merkezin ve tek ülkelerdeki devrimlerin temel ve uzun erimli çıkarları çelişmez. Afganistan deneyimi, çok karmaşık, dolambaçlı ve çelişik bir biçimde bunu bir kez daha kanıtlıyor.

Emperyalizmi yenilgiye uğratmak, Sovyetler Birliği'nin bütün sınırlarının güvenliği, Afgan Saur Devrimi'nin kazanımlarını korumak, İran devrimini doğru bir raya oturtmak, tüm devrimlerin başarısı, Türkiye'de devrimi zafere götürmek, barış, güvenlik... herşeyin anahtarı Amin'in deyimiyle, işçi sınıfının çağ açıcı bilimsel ideolojisi ve onun devrimci sınıf savaşımıdır.

Yaşasın komünizm!

(Baştarafı 6. sayfada)

Kitabın her bölümünde "devrimin ilk aşamasında yapılan yanlışlar"dan söz ediliyor. Ama bu yanlışlar nedir bir türlü öğrenemiyoruz. Üstelik kitabın kendi verilerinden, bu aşamada çok önemli doğruların yapıldığı anlaşılıyor.

Örneğin, kitap toprak reformuyla övünüyor. "Ama maalesef yanlışlar yapıldı" diyor. Yanlış olarak saydığı tek somut olgu, su sorununun da ele alınmamış olması! Bu kadarı kadı kızında da olur. Öte yandan dağıtılan toprakların hemen hepsi Amin döneminde, oportünistlerin karşı koymalarına *rağmen* ve onlar yüzünden geç dağıtılmıştır! Nitekim, hem toprak reformuyla övünüyorlar, hem de acele oldu diyerek kendilerini ele veriyorlar.

Toprak reformuna ilişkin "yanlışları" somut sıralamıyorlar ama bunların "düzeltilmesine" bazı örnekler veriyorlar. Örneğin "düzelttikleri" birşey, köylü komitelerine bütün sınıflardan insanları birlikte koymak olmuş! Lenin bunun sakıncalarını özel olarak vurgular. Yine "düzelttikleri" bir yanlış, 6 hektardan fazla toprağı olan bazı toprak sahiplerinin toprağına el koymaktan vazgeçmek olmuş! Yani neyi "düzeltmişlerse" gerçekte bozmuşlar, düzelttik diye saydıkları birçok nokta ise yaşamın gösterdikleri doğrultusunda bazı *teknik* eklemeler yapmaktır.

Buradan geliyoruz 1985'teki yayınlara. Bunlar Afganistan Barış, Dayanışma ve Dostluk Örgütü'nün, *Afganistan Bugün* adlı dergisinin iki (1 ve 2) sayısıdır.

II.

1985: Devrimin nesnel mantığı

Yukarıda dedik ki toprak reformu konusunda yaşamın gösterdikleri doğrultusunda ekler yapmışlar. Gerçekte benzeri bir durum çeşitli alanlarda gözleniyor.

Devrim devrimdir. Gerçek bir devrimin güçlü bir nesnel mantığı vardır. Baştaki reformist de olsa, ayakta durmak istiyorsa, *bir yanıyla* bu mantığa ayak uydurmak zorundadır. Nitekim 1985'teki yayınlardan çıkan ana sonuç budur.

Afganistan dünyada yaşanan en ilginç deneylerden biri. Ortada bir devrim var ve sürüyor. Başta reformist bir yönetim var, bu da bir yandan devrimi geri çekiyor, öte yandan ister istemez onunla yürüyor, onu yakalamak için uğraş veriyor.

Amin'i "terör sultası" kurmakla suçlayanlar, Amin'in uyguladığı devrimci şiddetin ta kendisini uyguluyorlar. Dergilerde, bir eliyle tarım yapan, öteki eliyle mavzer tutan köylülerin resimleri ve öyküleri var. Askerler, kadınlar, eğitim, yığınların siyasete katılımı konusunda çok güzel örnekler, resimler, öyküler var. Ama bunlar Afganistan'ın bugün reformist yönetimine puan yazmaz. Bunlar devrime, devrimin güçlü nesnel mantığına puan yazar. Reformizmin devrimi hâlâ gırtlaklayamadığını, dinamiğin sürüp gittiğini kanıtlar.

Reformistler hem devrimci kadroyu kestiler, hem de, şimdi kendileri *bir ölçüde* zoraki devrimcilik yapıyorlar. Reformist yaklaşımla devrimi geri çekip, sorunları bastırmaya çalışırken, öte yandan zorunlu olarak bir ölçüde devrime ayak uyduruyorlar. O zaman kesilen 98 devrimcinin "suçu", reformistlerin başına "devrim" gibi bir bela açmak mıydı?

Galiba öyle. Gelelim 1986'ya, 27. Kongre sonrasında yayınlanmış bir Sovyet broşürüne. Londra'da Novosti Press tarafından yayınlanan *Soviet Weekly*'nin eki olan bu broşür de *Afganistan Bugün* adını taşıyor.

III.

1986: Ah keşke Davut desteklenseydi

Afganistan'da Nisan Devrimi Dünya Komünist Hareketi'nden habersiz gerçekleşmiştir. Önce devrim, ister istemez alkışlandı. Ama sonra Sovyetler Birliği, devrime destek olmak için Dünya Komünist Hareketi'nin sağa kaymışlığına uygun bir yönetimi şart koştu. Başaşağı bir proleter enternasyonalizmi anlayışıyla, hem devrime "destek" verildi, hem devrimci kadro kesildi.

"Devrimin yeni aşaması" gürültüleri koptuğunda, Amin suçlanırken, bir nokta açıkça yansıyordu. Tam "ilerici bir han" baştayken, tam Sovyetler'le iyi ilişkiler kurulmaktayken, ona destek olunacağına, o "ilerletileceğine", bu devrim de nereden çıkmıştı? Zaten Afganistan'daki oportünistler devrim sırasında da aynı mantığı dile getirmişlerdi. Devrim onlara rağmen olmuştu.

Devrim bir kere olup da, "ilerici han" Davut devrilince, yine de Davut'u suçlayıcı sözler edildi. Ama dervişin fikri, zikrinde de yansıyageldi.

Söz konusu Sovyet broşüründe Leonid Teplinski adlı bir yoldaşın yazısında şöyle deniyor:

> "Muhammet Davut'un liderliğindeki otoriter rejim Afganistan'da cumhuriyet ilan etti, bir sosyo-ekonomik dönüşümler programı hazırladı ama *sosyal tabanının darlığı nedeniyle,* bunu yaşama geçiremedi." (abç)

Yani şu Davut'a destek olunup da onun sosyal tabanı genişletilseydi, o da sosyo-ekonomik dönüşümleri gerçekleştirebilirdi. Davut, savunduğu dönüşümler güdük, yetersiz olduğu için "dar tabanlı" kalmadı da, tabanı dar olduğu için "güzelim dönüşümleri" yaşama geçiremedi!

IV.

Bugün durum

Bugün Afganistan'da gerçekten karmaşık, ilginç bir durum vardır. Bir yandan devrim nesnel mantığı içinde hâlâ kendini koruyor. Ülkedeki reformist yönetim, yönetim olarak devrime ayak uydurmak zorunda kalıyor, reformist olarak ise devrimi gırtlaklamak için elinden geleni yapıyor.

Bunlara bir örnek, karşı-devrimcilerin son sıralarda girdikleri hızlı soyutlanma sürecidir. *Economist* bile birçok yerde yerel halkın karşı-devrimcileri kovduğunu, devrimin kazanımlarını aktif savunduğunu yazdı. (*The Economist,* 25-31 Ekim 1986) ABD'nin milyarlarca dolarlık para, silah ve teknik bilgi desteğiyle, Pakistan'ın doğrudan örgütlemesiyle direnen karşı-devrimci çeteler halkın militan tutumu karşısında hızla soyutlanıyorlar. Soyutlandıkça Pakistan'a daha muhtaç kalıyorlar. Pakistan'a giden yollar kesilince de arada sıkışıp kalıyorlar.

Devrimin nesnel mantığı bu yönde kendini büyük bir güçle dayatırken, öte yandan yeni bir devlet örgütlenmesi oluşturuldu. Bu sisteme göre çeşitli düzeylerde *jirgahlar,* yani meclisler var. *Jirgah,* bundan önce Afganistan'da çeşitli kereler, kısa süreler için uygulanmış bir örgütlenme biçimi. Bu uygulamalarda burjuva demokratik bir öz de, giderek burjuva reformist, liberal bir öz de taşımış. Şimdiki *jirgah*ların bunların devamı ama onlar arasında en demokratiği olduğu söyleniyor. Bu doğrudur. Bizim vurgulamak istediğimiz, yeni bir devlet biçimi olmasının değil de, eskinin devamı olmasının öne çıkarılmasıdır. Burada devrimi burjuva demokratik sınırlara hapsetme eğilimi gözlenmektedir.

Sovyetler'in de rolü, aynen Afganistan yönetimininki gibi son derece çelişkilidir. Birşeylere destek veriyor ama neye destek verdiği karışıktır.

Bir kez Sovyetler reformist çizgiye destek vererek kendi yükünü ağırlaştırdı. Kendi çizgisi yüzünden, sorunu tam bir süper güç gibi "sınır güvenliği" olarak koyarak, uluslararası alanda konumunu zorlaştırdı, akla olabilecek alnını karalaştırdı. Ayla Antepli yoldaşımızın yazdığı gibi 27. Kongre'de hâlâ "sınır güvenliği" düdüğünü çalıyor.

Afganistan ile Pakistan arasında Birleşmiş Milletler'in arabuluculuğuyla Cenevre'de görüşmeler başlamıştı. ABD bu görüşmeleri baltaladı. Pakistan önce Sovyetler'in Afganistan'dan çekilmesi şartını koşunca görüşmeler yarıda kaldı. Sorun "sınır güvenliği" olarak getirilince, Pakistan da kendi sınır güvenliğini haklı bir gerekçe gibi öne sürebiliyor.

Bu açıdan şu anda özellikle Pakistan'daki Ziya rejiminin yıkılmasına, Butto'nun başa gelmesine özel önem verilmektedir. Öyle görünüyor ki, Butto başa gelirse Pakistan'da kurulacak güdük burjuva demokrasisine Sovyetler büyük coşkuyla destek verecek!

V.

Yarın ne olabilir

Sovyetler çekilmek istiyor. Öte yandan devrim ilerletilmezse geriler. Bunlar ne gibi sonuçlar doğurabilir?

Afganistan'da koca bir devrim oldu ve halkın en cahil kesimleri bile bu devrimin kazanımlarına sahip çıkıyor. Bu anlamda devrimin nesnel mantığı kendini dayatıyor, devrim kendini pekiştiriyor. Ancak 98 kişilik komünist, komünizme en yakın kadronun kesilmesiyle başlayan "evrimci" aşamada aynı zamanda devrimin içerik olarak ilerlemesi baltalanmış, devrimci çizgi bulandırılmış, devrim burjuva demokratik çerçevenin içine kısıtlanmış ve burjuvaziyle de "ulusal bağlaşıklık" kurulmuştur.

Yani devrim henüz yalnızca burjuva demokratik düzeyde kök salmıştır. Daha derin kökler salması engellenmiştir. Ancak Sovyet ordusunun Afganistan'da bulunması, yine çarpık bir biçimde, onların kendi isteğinin, iradesinin dışında durumu nesnel olarak sosyalizmle bağlamaktadır.

Birkaç veri daha ekleyelim. Bugün Afganistan'da gayrısafi ulusal hasılanın %55'ini özel sektör karşılamaktadır. (*Afganistan Bugün, Sovyet Weekly* eki, s.III) Yapılan yaygın toprak reformu sonucunda gelişen küçük üretim aynı zamanda kapitalist ilişkiler de doğurabilir.

Böyle bir durumda Sovyetler çekilince ne olabilir?

Açıkçası bu koca devrim düpedüz bir burjuva demokrasisiyle sonuçlanabilir. Ekonomi buna elverişlidir. Devlet biçimi uygundur. Oportünizm burjuvazinin beşinci koludur. Afganistan'da burjuva demokrasisinin sonunun ne olacağı ise ayrı bir konudur.

Bu tehlike vardır ama kuşkusuz bu, bir gecede gerçekleşebilecek kadar yakın değildir. Öte yandan bu tehlikeyi geri püskürtmenin olası yolları ve bu konuda bize düşen görevler de vardır. Örneğin, Türkiye'de devrimin zaferi bunlar arasındadır.

Zaten Afgan Saur devrimine borcumuz var. 1978'de o, 1979'da İran devrimi gerçekleşti. Ardından Türkiye devrimi gelebilseydi şimdi onların durumu da farklı olurdu. Olmadı. Ama fırsat da henüz tam kaçmadı. Bu kez borcumuzu fazlasıyla ödeyeceğiz, tüm bölgede devrim fırtınaları estireceğiz!

Omuzda mavzerle halkın öğrenim çabası sürüyor.

Sağolsun menşevikler bir aşama geçirerek DYP kuyrukçuluğuna başladılar. Eli kanlı Demirel'i demokrat ilan ettiler. Bu politikanın adı da "ayrımlı yanaşım". Bize siz ne anlarsınız politikadan diyorlar. Evet:

Biz öyle politikadan anlamayız

Değerli yoldaşlar,

Bu yıl TKP'miz 66 yaşını bitirdi. Hepimize kutlu olsun. Nazım Hikmet yoldaşımızın dediği gibi "ömrümde yalnız seninle ve senin safında olmakla övündüm".

Bizleri partimizden koparmak isteyenler başaramadılar, başaramazlar da. Türkiye halklarının en dürüst, en değerli evlatları gerçek TKP'de, Türkiye Komünist Partisi — *İşçinin Sesi* safında yer alıyor. Kavga sesleri buradan yükseliyor.

Türkiye'de faşizm çoktan çözülmüştür. Partimizin 66. yıl konuşmasını yapan Yürükoğlu yoldaşımız bunu bir kere daha vurguladı. Yürükoğlu yoldaşımız ***doğru*** hareket berekettir, o da doğru fikirlerden doğar diyor. Bunu, yoldaşımızın dediği gibi, kısa zamanda göreceğiz. Kasırga yaklaşıyor. Kasırga yığınların hareketidir. Biz onların genç dümencisi olacağız. Partimizi işçi sınıfının partisi yapacağız. Fabrikalarda örgütleneceğiz. Fabrikalar kalemizdir.

Gelen kasırgayı anlayan burjuvazi partileriyle, her türlü olanaklarıyla türlü oyunlar yapıyor. Sağolsunlar menşevikler de bir aşama geçirerek DYP kuyrukçuluğuna başladılar. Eli kanlı Demirel'i demokrat Demirel ilan ettiler. İşçi sınıfımıza yanlış yol göstermek, bunların her zamanki görevidir. Politikanın adı da "ayrımlı yanaşım". Siz ne anlarsınız politikadan diyorlar.

Evet biz işçi sınıfımıza yanlış bilinç veren, yanlış yol gösteren, böyle aşağılık politikadan anlamayız.

TKP — *İşçinin Sesi*'nin amacı sosyalizmdir. İleri demokratik halk devrimiyle Türkiye işçi sınıfını ve halklarının çoğunluğunu bu yüce dava uğrunda birleştirmek, sosyalizm için savaşa hazırlamaktır. Bizim görevimiz devrim yapmaktır, kuyrukçuluk değil! Türkiye'ye demokrasi devrimsiz gelemez ve proletaryanın iktidar savaşında örgütten başka silahı yoktur.

Tek silah parti, tek yol devrim!

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

Yoldaşça selamlar.

M. Barış, B. Berlin

Yalnızca sarı sendikacıların içyüzünü değil

TAR'da sol maskelileri de sergileyeceğiz

Değerli arkadaşlar,

Ben Batı Berlin'de, kısa adı TAR olan bir tekstil fabrikasında çalışıyorum. Uzun zamandır fabrikamızda dönen dolapları sizlere aktaracağım.

Fabrikada 100'e yakın Türkiyeli işçi var. Sendikamız İG-Tekstil. Sendika yönetimi patronun yanında yer alıyor. Bunu pratikte çok açık görüyoruz. Sendikamızın Batı Berlin sorumlusu Herr Genger tamamen patronun saflarında duruyor. Bir yandan fabrikamız iflasa gidiyor deniyor, bir yandan yeni inşaatlar yapılıyor, yeni makineler alınıyor. 3 vardiya çalışmaktayız, şimdi 4 vardiyaya çıkarılmak isteniyor. Saat ücretleri düşüyor.

Başımızda sol maskeli işçi temsilcileri var. Bunlar geçen dönemde türlü türlü dolaplarla kendilerini seçtirdiler. Patrona karşı savaşım süreren bu sol maskelilerle de uğraşmak zorunda kaldık. Şu anda fabrikada beni köşeye sıkıştırıyorlar. 5-6 ay sonra işçi temsilciliği seçimi var. Bunlar bana gözdağı veriyorlar. İşçi arkadaşlarla konuştum. Beni destekleyenler var ama işten atılırız diye korkuyorlar. Son olarak, fabrikanın 4 vardiyaya geçme toplantısında sendikanın Batı Berlin sorumlusu Herr Genger üzerime yürüdü. İşçi temsilcileri "sen ne istiyorsun" diye bana çıkıştılar. Durumları anlattım. Cumartesi-pazar dahil çalıştırmak istiyorlar. Hem de eskiden aldığımızdan daha az bir ücretle. İşçileri uyarmaya çalıştım. Birçoğu beni destekledi ve 4 vardiyaya geçme anlaşması imzalanmadı. Şimdi tek tek imzalatmak istiyorlar, işçilere baskı yapıyorlar.

Kendine solcu diyen bir *vor arbeiter* (herhalde usta başı — *İ.S.*) var. "Ben hem sizin yanınızdayım, hem patronun yanındayım" diyor. Resmilerden olduğunu sandığım bu kişi fabrikada bu tutumlarıyla bizlere çok zarar veriyor. İlkesiz bir tutum izliyor. Kaypak bir yapısı var. Fabrikada kıran kırana bir mücadele gidiyor.

Değerli arkadaşlar, şunu söylemeden geçemeyeceğim. Çok eskiden beri tanıdığım değerli bir arkadaşın çok yardımı dokundu. Fabrikada olaylar patlak verince ilk önce aklıma o geldi. Onun Batı Berlin İşçi Derneği'ni kurduğunu duymuştum. Onu hemen aradım. Durumları anlattım. Bana ne yapmam gerektiğini güzelce anlattı, işe dört elle sarıldı. Dernekte, evinde buluşuyoruz ve bana ne yapmamız gerektiğini anlatıyor, beni aydınlatıyordu. Daha önce hiçbir sol örgütle ilişkim olmamıştı. Kişiler tanıyordum, ama onunla 5-6 seneyi içeren bir dostluğumuz vardı. Ara sıra bağlarımız kopmuştu. Şimdi gene beraberiz. Benim sendikal faaliyetlere girmem, fabrikadaki işçi arkadaşların güvenini kazanmam gerektiğini anlatıyor. Bunun da ilkeli ve dürüst çalışmakla olacağını söylüyor. *İşçinin Sesi*'ni okuyorum. Şimdi kendime güvenim daha da arttı.

Değerli arkadaşlar, fabrikamızda olaylar gün gün gelişiyor. Sizlere tekrar yazacağım. Sarı sendika ağalarının içyüzünü açığa çıkaracağız. Sırf onların değil, solcuyum, devrimciyim, işçiden yanayım diyen ama pratikte tam tersini yapan kişilerin maskelerini indireceğiz. Bir yandan patronun, diğer yandan bunların oyunlarını sergileyeceğiz. İşçi kendinden yana olanı bir gün mutlaka görecektir. Çok çalışacağız, savaşım zor ama başaracağız. Başarmak zorundayız.

Yaşasın işçi sınıfının gerçekten öncülüğünü yapan sol örgüt. Size güveniyorum. Çalışmalarınızda başarılar.

Batı Berlin
TAR Tekstil firmasında
çalışan bir işçi

Bulunduğum işyerinden bu yıl 300, gelecek yıl 1000 işçi çıkarılacak. Memurlaşmış sendikaya rağmen

SEL'de isteklerimizi dayatacağız

Değerli yoldaşlar,

Uzun zamandan beri Batı Berlin'de yaşıyorum. *İşçinin Sesi*'ni ve yayınlarını önceden olanaklarımca, yakın tarihten beri ise düzenli okuyorum. Şu gerçeği söylemek gerekir ki, teorik düzeyde, Türkiye devrimci hareketinde, *İşçinin Sesi* üzerinde her-; hangi bir örgüt yoktur. Tahliller, değerlendirmeler, veriler hayatın içinden, sıcağı sıcağına aktarılmaktadır.

Ben birkaç ay önce Batı Berlin'de elektronik parça üreten SEL fabrikasına girdim. Son günlerde 3000 işçi kapasitesi olan SEL'den bu sene 300, gelecek sene 1000 işçi çıkartılacağı açıklandı. Hatta 1988'de fabrikanın kapatılıp, bazı bölümlerinin Batı Almanya'nın muhtelif şehirlerine taşınacağı söylentileri çıktı.

Bu konuda benim bölümümdeki işçilerle tartıştık. İşçiler bizim bölümde şu anda iş çok olduğundan çıkartmalar olmaz dediler. Bunun üzerine, bugün diğer bölümlerde işçilerin çıkartılacağını, yarın bizim bölüme sıra geleceğini, diğer bölümlerden çıkartılacak işçilerle dayanışma gösterilmesi gerektiğini, fabrikanın belki bir gün kapatılacağını ve tüm istemlerimizin sendika ve işçi temsilciliğine dayatılması gerektiğini tek tek ayrıntılarıyla anlattım. Bazı işçilerin kafası yattıysa da, bazıları daha kararsız. İşten çıkarılma korkusu var. Sendika ise memurlaşmış. 300 işçi çıkartılacak, halen bir bildiri bile çıkarmadı. Ama dayatacağız.

Yoldaşlar,

Emperyalist bir ülkede işçi sınıfı içinde örgütlenmek epey zor. Daha doğrusu onları sınıf savaşımına çekmek zor. Ama önemli olan zoru başarmaktır. Batı Berlin'de ve Batı Avrupa'da yaşayan Türkiyeli işçileri Türkiye işçi sınıfı hareketine destek olarak örgütümüze kazanacağız. TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçi sınıfının partisi yapacağız.

Yoldaşça selamlar.

SEL'den bir işçi
Batı Berlin

İnsanlar tutarlı, kararlı bir örgüt arıyor.

Devrimci birikim çook!

Değerli yoldaşlar,

Bu yazımda iznimi geçirmek üzere gittiğim Türkiye'de rastladığım bazı olaylardan söz etmek istiyorum.

Almanya'dan direk olarak gittiğim İstanbul'da yakınlarımın yanında bir hafta kaldım.

Bu süre içinde yakınlarımdan ya da komşulardan duyduğum, şu anda herkesin bildiği hayat pahalılığı, kiraların yüksekliği, kötü hayat şartları gibi sözlerdi. Hepsi Özal'ı suçluyorlar. Kendilerini bu durumdan neyin kurtaracağını, kimin kurtaracağını kestiremiyorlar. Belki İnönü gelse rahat ederiz diyorlardı. Ben de, daha önce Ecevit'in aynı şekilde umut verdiğini ama halka hiçbir şey veremediğini, bunların kuru safsata olduğunu, asıl kurtuluşun kendi elimizde olduğunu dolaylı yollardan anlattım.

Daha sonra doğup büyüdüğüm yer olan Sivas'ın bir kasabasına gittim. Bazı arkadaşlarıma bir kahvehanede çayına okey oynarlarken rastladım. Biraz hoşbeşden sonra aralarına oturdum. Hepsinde neşesiz, huzursuz bir hal vardı. Onlar önce bana Almanya hakkında sorular sordular. Ben de onlara aslında Almanya'nın o kadar güllük gülistanlık olmadığını, Alman emperyalizminin içinde bulunduğu çıkmazın sorumluluğunu artık meyvesi alınmış Türkiyeli işçilere yüklemek istediklerini, bu doğrultuda gözle görülür bir yabancı düşmanlığı başlatıldığını, orada da bilhassa yabancı işçilerin iş bulmasının zor olduğunu anlattım. Daha sonra soru sorma sırası bana geldi.

Ne yapıp ettiklerini sordum. Hemen hemen hepsi askerden gelmiş olduklarını, işsiz güçsüz dolandıklarını söylediler. Bazısı üniversiteye girmek için uğraşıyormuş. Bir arkadaş da espri yaparak, hep kahve köşesinde böyle oyun oynadıklarını söyledi. "Günlük hayat yaşıyoruz, yarın ne olacağımız belli değil" dediler.

Aradan bir hafta kadar geçmişti ki bir arkadaş bana üniversite sınavının ilkini kazandığını söyledi. Ben de bir fikir ileri sürerek, bunun geniş bir arkadaş kalabalığı ile kutlanılması gerektiğini söyledim. Bu hem kutlama, hem dayanışma, kaynaşma şeklinde olacak, hem de politik konulardan bahsedecektik. Kasabamızda jandarma olduğu için bir durum karşısında "arkadaşımız imtihan kazandı, onu kutluyoruz" diyecektik. Arkadaşla bu konuda karara vardık.

Nitekim 20-25 kadar arkadaşa haber verildi ve köy dışında bir yerde toplandık. Ben açılış konuşmasında imtihanı kazandığından dolayı arkadaşı kutladığımızı ama asıl amacın bu olmadığını, 12 Eylül cuntasından sonra çoğumuzun politik yaşamdan uzak kaldığını anlattım. Konuşmalar birbirini izledi. Kutlama bir seminer havasına dönüştü. Bazıları tüm örgütlerin darbe yediğini, bir daha toparlanmanın çok zor olduğunu söylediler. Ben de onlara TKP — *İşçinin Sesi*'nden söz ettim. Sorular sordular. Olanaklarım dahilinde cevapladım. Hepsinde bir umut belirdi.

Görülüyor ki değerli yoldaşlar, Türkiye'de devrimci birikim vardır. İnsanlar sadece tutarlı, kararlı bir örgüt arıyorlar. Öyleyse TKP — *İşçinin Sesi* olarak her tarafa kök salalım.

Haydi daha düzenli çalışmaya değerli yoldaşlar.

K. Ali, B. Berlin

Sevilen halk sanatçısı Arif Sağ Londra'da büyük bir konser verdi.

Arif Sağ konseri canlılığıyla Türkiye'deki hareketliliği yansıttı

Yoldaşlar,
Sevilen halk sanatçısı Arif Sağ 19 Ekim'de Londra'da bir konser verdi. Çok kalabalık ve başarılı olan, dinleyicileri çok memnun eden konserin en önemli özelliği, canlılığıyla, Türkiye'deki hareketliliği kilometrelerce öteden yansıtmasıydı.

Konser Türkiyelilerin yoğun yaşadığı semtlerden birinde büyük bir salonda yapıldı. Konsere bin yüz, bin iki yüz kadar kişi katıldı.

Konserde, önce Arif Sağ'ın genç bir öğrencisi saz çaldı, türkü söyledi. Genç sanatçının türküleri, sazı çok beğenildi. Bundan sonra büyük bir tezahürat arasında Arif Sağ sahneye geldi ve türküleriyle, sazıyla dinleyicileri coşturdu. Sazını tam anlamıyla konuşturdu. Konserin bitmesini kimse istemedi.

Arada Londra İşçi Birliği folklor ekibinin davullu zurnalı gösterisinin de yer aldığı gecede, Türkiyeli ve Kıbrıslıların yanı sıra, Rum ve başka uluslardan dinleyiciler de vardı. Konserde dinleyicilerin canlılığı, dinleyicilerle Arif Sağ arasında sürekli, yakın ve çok canlı bir ilişkinin kurulmuş olması özel olarak dikkat çekiyordu. Çoğunluğunu Türkiyelilerin oluşturduğu bini aşkın kalabalığın bu sürekli canlılığı Türkiye'deki yığın hareketliliğini kilometrelerce öteden bile güçlü bir biçimde yansıtıyordu.

S.M.E., Londra

Dinleyiciler Arif Sağ'ı büyük bir zevkle dinlediler.

Arif Sağ sazını tam anlamıyla konuşturdu.

Konserin çoğunluğunu Türkiyelilerin oluşturduğu bini aşkın dinleyici izledi.

Kaç yıldır en koyu ırkçılık koşullarında akılları neredeydi?

ABD yaptırımlarının ve tekellerin sahtekârlığı

Güney Afrika'dan "çekildiğini" ilan eden uluslararası tekeller, bir yandan devrim korkusuyla kaçarken, bir yandan Güney Afrika'daki kârlarını yüksek tutmanın hatta arttırmanın hesabı içinde yeni ticari biçimler bulurken, bir yandan da ırkçılığa karşı nutuklar atarak görünümlerini kurtarmaya çabalıyorlar.

Geçtiğimiz günlerde, General Motors (GM) ve IBM gibi ABD kökenli büyük bazı uluslararası tekeller, Güney Afrika'dan yatırımlarını çekeceklerini açıkladılar. GM ve IBM, asıl korkularını ve amaçlarını dünya halklarından gizlemek için, bu ekonomik manevralarını "ırkçılığı protesto" için yaptıklarını söylediler. Ama uluslararası tekellerin bunu "ırkçılığa karşı" yaptıklarına kimse inanmadı.

General Motors, dünyanın en büyük tekeli, Güney Afrika'da da en çok işçi çalıştıran Amerikan tekeli durumundadır. Bugün GM, Güney Afrika araba pazarının %5'ine sahiptir. Ancak bu oran, 5 yıl öncesinin %12 oranının çok gerisine düşmüştür ve GM 1981'den bu yana kâr edememiştir, borca girmiştir.

Benzeri bir durum IBM için de geçerlidir. Geçtiğimiz yılda, IBM'in tüm gelirleri içinde Güney Afrika pazarının payı önceki yılların yarısına düştü.

Güney Afrika'da siyah işçi sınıfı ve halkın sömürüye, ırkçı rejimin ezgisine karşı yükselttiği siyasal savaşımın başarısından ürken bazı GM ve IBM hissedar gurupları baskı gurupları oluşturdular. Bu baskı guruplarından en etkinleri, emekli sandıklarının fonlarını işleten ve riskli yatırım yapmak istemeyen şirketlerdir. Bu baskı gurupları yönetim kurullarını kârsız Güney Afrika pazarından yatırımları bir an önce çekmeye zorladılar.

GM ve IBM birer gün arayla ABD'de Güney Afrika'ya karşı harekete geçirilen yaptırımların da etkisiyle Güney Afrika'daki yatırımları çekeceklerini açıkladılar. GM başkanı Roger Smith, bu kararı Güney Afrika'daki "ırkçılığı protesto için" aldıklarını açıkladı. IBM de bir gün sonraki açıklamasında benzeri gerekçeler getirdi.

Bugün Güney Afrika'da halen 250 civarında Amerikan şirketinin yatırımı vardır. Bu sayı iki yıl önce 325 idi. Güney Afrika'dan yatırımlarını çeken şirketlerin önemli bir kısmı bir yandan kaçtı ama öte yandan şirketi Güney Afrika burjuvazisine çok ucuza satıp, alıcıyı kendi mallarını pazarlayan aracı durumuna soktu. Bunun en bilinen örneği Coca Cola tekelinin yaptığıdır.

Hatırlanacağı gibi, Coca Cola bu yılın başında, Güney Afrika'dan yatırımını çektiğini açıkladı. Ama Coca Cola, asıl kâr getiren şurup özünü aracı şirkete satarak, hem kârlılığını arttırdı, hem de malını pazarlamayı sürdürdü.

Coca Cola, GM ve IBM için de örnek oldu. GM ve IBM, Güney Afrika'daki firmalarını üst düzeydeki menejerlere çok ucuz fiyatlarda sattılar. Hatta GM, firmanın 35 milyar Türk lirası tutarındaki borcunu da ödeyip, yeni sahiplerine iyi bir başlangıç sağladı. Bunun karşılığında, GM Güney Afrika'daki siyasal ortama uygun olursa, şirketi tekrar satın alabilecek.

GM, Güney Afrika'da gerçekleştirdiği el değiştirme ile, ABD'de 2 Ekim'de kanunlaşan Güney Afrika'ya karşı yaptırım uygulamasını da deldi. Bu yaptırımlardan dolayı Güney Afrika hükümetine satması yasak araç ve parçaları şimdi yeni şirket eliyle yine satabilecek. Böylece GM kâr getirmeyen firmanın yerine, kendi mallarının üretimini sürdürecek ve siyasi engellemelerden etkilenmeden bu malları pazarlayacak aracı bir şirkete sahip oldu. Bu yeni durumda Güney Afrika burjuvazisi de kârlardan daha büyük pay alacak.

IBM de mal varlığını devrettiği yeni şirket kanalıyla, Güney Afrika hükümetine satması yasaklanan kompüterleri satabilecek. GM ve IBM'den sonra Xerox, Honeywell, Beckmann, Nabisco gibi büyük uluslararası tekellerin de aynı tedbirleri almaları bekleniyor. Mobil ve Shell gibi bazı uluslararası tekeller ise yatırımlarını çekmeyeceklerini ama Güney Afrika siyasetine direk katılarak, ırkçılığı bir an önce terketmesi için hükümete baskı yapacaklarını açıkladılar.

Gördüğümüz gibi, GM, IBM, Coca Cola, Mobil ve Shell gibi büyük uluslararası tekeller bir yandan şu ya da bu yolla Güney Afrika'da kalıp kârlarımı nasıl korurum, hatta nasıl arttırırım hesabıyla tedbirler alıyorlar. Ama öte yandan da bu tekeller, hem devrim kavgasından kaçıyorlar, hem de dünya halklarının lanetlediği ırkçı Güney Afrika rejimini siyasi ve ekonomik olarak destekliyor konumda görünmekten korkuyorlar. Bunun için "ırkçılığa karşı" imişler gibi görünmeye çabalıyorlar.

Bu çabaların bir nedeni de ırkçı Güney Afrika rejimine karşı olan ülkelerde ve halklar arasında pazar kaybetme korkusudur. Bunun için bazı büyük tekeller dünya pazarındaki paylarından kaybetmemek için, Güney Afrika pazarındaki paylarından vazgeçebilirler. İşin özü değişmiyor. Pazar kazanma ve kâr hırsıdır. Yoksa ne tekeller ırkçılığa karşıdırlar, ne de Güney Afrika'daki rejim bugünlerde ırkçı oldu.

Uluslararası tekellerin yatırımlarını Güney Afrika'dan çekmelerine karşın, aracı durumundaki şirketler kanalıyla mallarını, ABD yaptırımlarının aksine satıyor olmaları ABD yaptırımlarının sahtekarlığını da çok güzel gösteriyor. Ama bu durum da fazla süremez. Yaptırımları zorlayan devrimci savaşım yükselmeye ve de ABD ve tekelleri sıkıştırmaya devam ediyor.

Bugün var olan durumda, Güney Afrika'da siyah işçi sınıfının ve halkın devrimci savaşımı Pretoria rejimini kökünden sarsan güçlü bir alternatif olmuştur. Dünya halklarının siyah işçi sınıfına ve halkına verdiği destek ve dayanışma da hızla artmıştır. Emperyalist ülkeler, kapitalizmin yüzünü kurtarmak için Güney Afrika'ya karşı ekonomik ve siyasi önlemler almayı hızlandırmak zorunda kaldılar.

Bugün Güney Afrika'nın siyah işçi sınıfı ve halkı sadece ırkçılığa karşı mücadele vermiyor. Aynı zamanda kapitalist düzene karşı da mücadele veriyor. Emperyalist ve kapitalist ülkeler, işte özellikle bu mücadeleyi boğmak için ırkçılığı ön plana çıkartıyorlar. Pretoria rejimini "reform" yapmaya zorluyorlar. Ama Pretoria'daki iktidar, reformların devrimci savaşı durduramayacağını biliyor. Her gün baskısını biraz daha arttırıyor. Tam da bu baskı altında, siyah işçi sınıfının ve halkın savaşımı daha hızlı siyasallaşıyor. İşçi sınıfı sadece ekonomik grevlere çıkmıyor, siyasal grevler yapıyor. Gelişmelerin tümü, ırkçı-gerici Güney Afrika rejiminin yıkılacağı günlerin yakın olduğuna işaret ediyor. Siyah işçi sınıfı ve halk emperyalizmin sahte yaptırımlarını da onun başına çalacaktır.

Ahmet Fırat

Machel yoldaşın anısı yaşayacak

Machel yoldaşın anısı yaşayacak

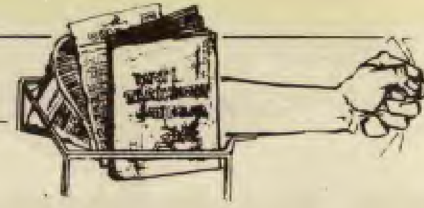
Mozambik Cumhurbaşkanı Samora Machel yoldaşı 19 Ekim 1986 tarihinde, şaibeli bir uçak kazası sonucunda yitirdik.

Machel yoldaş, Mozambik Kurtuluş Hareketi'nin öncüsü ve şimdi de devrimin yöneticisi olan *Frelimo* partisinin, 1969 yılından beri lideriydi.

Mozambik, Afrika kıtasının güneydoğu ucunda bir ülkedir. 1974 Portekiz devriminin ardından Angola ile birlikte zafere ulaşan Mozambik devrimi, 11 yıldır işçi sınıfı ve emekçi halkın büyük özverisiyle ilerliyor. Başta ırkçı Güney Afrika rejimi olmak üzere devrimin dış düşmanları içte karşı-devrimci hareketler örgütlemek için olanca güçleriyle çalışıyorlar.

Vietnam devriminin zaferiyle yaşıt olan Mozambik devrimi yıllardır çok acıyı göğüsledi. Saldırıları yiğitçe püskürttü. Karşıdevrime karşı üstün özveriyle kendini korudu. Machel yoldaşın anısı, bundan sonraki kavgalarda da hem Mozambik halkına, hem öteki halklara önder olacaktır.

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Bu sayımızda, 23 Şubat 1933 tarihli *Kızıl İstanbul* gazetesinden üç küçük yazı-mektup yayınlıyoruz. Haşim imzalı tek yazı, Cumhuriyet bayramının kutlanmasına ve çalışan halkın burjuva egemenliğindeki durumuna değiniyor. Çok doğru olarak, Cumhuriyet bayramı ile burjuvazinin aslında *kendi* sınıf egemenliğini kutladığını belirtiyor. Burjuva "demokrasi"sinin, Karadeniz'de TKP'nin liderlerini boğazlatan cellatların, çalışan halkın düşmanlarının sınıf diktatörlüğü olduğunu vurguluyor. İşçi sınıfı, diyor Haşim yoldaş, ve halk bu bayrama yabancıdır. Bu yazının kaleme alınışından 50 küsur yıl sonra ısrarla bu "ulusal" bayramı kutlayan resmiler, hem işçi sınıfının gerçek çıkarlarına, hem de TKP tarihine yabancılıklarını açıkça sergiliyorlar. Yayınladığımız diğer iki mektup, işçi sınıfının yarım yüzyıl öncekiyle bugünkü ekonomik durumu arasındaki çarpıcı benzerliği ortaya koyuyor. Türkiye kapitalizminin bunalımının kalıcılığı, çalışan yığınların insanca bir düzen özlemi ve bu özlemin gerçekleşmesinin komünist partisi öncülüğünde devrim savaşımıyla bağlı olduğu gerçeği, tarihimizden aldığımız bu belgelerde bir kez daha kendini gösteriyor.

Cumhuriyet ve çalışan halk

Türk burjuvazisini büyük alkışla cumhuriyetin ilânı yıl dönümünü tesit etti. Hükümetin kuvvet ve kudretini göstermek için hiçbirşey ihmal edilmedi. Memleketin her köşesi bir harp sahnesine çevrildi. Burjuvazi, ordu, polis, jandarma ilh. gibi tethiş ve tazyik vasıtalarını, halk kütlelerine bir göz dağı vermek üzre, harekete geçirdi. Bunlar amele ve köylü .... ile paslı kılıç ve süngülerini, bütün tehditkârlıkları ile, bir defa daha göstermek fırsatını kaçırmadılar.

Halk kütlelerinin kanlarını ..... gibi akıtmaları sayesinde, emperyalistler kovuldu, saltanat devrildi. Amele-köylü-esnaf kütleleri, bu cömert hareketile, asırlık derebeyi, büyük toprak sahibi, sermayedar ve emperyalistlerin soygun ve boyunduruğundan kurtulmayı istihdaf ediyorlardı. Çalışan halk kütleleri, soygundan, tazyik ve esaretten ancak bir (amele-köylü hükümeti) kurtarabilirdi. Mücadelenin fiilen cereyan ettiği sahada, amele sınıfı adet ve keyfiyet noktasından çok zayıf, köylü dağınıktı, kütleler teşkilattan mahrumdular. Amele-köylü hükümetini tahakkuk ettirmekte kütleye rehberlik edecek, mücadeleyi teşkilâtlandırıp sevkü idare edecek komünist fırkası pek genç, zayıf ve tecrübesizdi. Türk burjuvazisi bu şeraitten istifade etmesini bildi. Halk hükümeti perdesi altında kendi sınıfının hakimiyetini, burjuva diktatörlüğünü kurdu. İşte Cumhuriyet bayramında, burjuvazinin tesit ettiği şey, bu sınıfî hakimiyettir.

İktidarı ele alan 'Halk fırkası', münhasıran genç Anadolu burjuvazisinin menfaatlerını temin ve tahakkuktan başka gaye takip etmedi ve etmiyor. Vergi ve iktisadî siyaset, bu genç Anadolu burjuvazisinin en kısa bir zamanda azamî sermaye tekasüf ettirmesini temin gayesini göz önünde bulundurmaktadır. Vergiler süretinde halktan çalınarak devlet hazinesine giren paralar, primler, mükâfatlar, sermayeye iştirak ve saire kıyafetinde burjuvazinin kasalarına akarken, diğer taraftan da amelenin gündeliklerine iş saatlarına, çalışma şartlarına istenildiği gibi saldırmak hususunda hükümet kuvvetinin her türlü müzaheretine mazhar bulunuyor.

Amele kütlelerini mukavemet ve mücadele imkânlarından mahrum etmek için, sınıfî teşkilâtları en şiddetli hücuma uğratıldı. Millî mücadele senelerinde Kara denizde amele rehberlerini boğazlatan cellatlar, polis ve istiklâl mahkemlerini harekete getirerek, bu tethiş siyasetini idame etti. Amele sınıfının gazeteleri, inkılâpçi teşkilâtları kapatıldı. İnkılâpçı ameleler, dipçikler altında kana boğularak, Kürdistanın en geri yerlerinde çürümek üzre hapislere tıkıldı, amelenin grevleri süngü kuvvetile ve kanla bastırıldı. Bütün bunlar demokrasi, açık tabirile burjuva diktatörlüğü namına yapıldı.

Çalışan kütlelerin bu bayrama yabancı kalmaları nekadar tabii ise, burjuvazisinine o gün memleketin her köşesini bir harp sahnesi meşharine çevirmesi de o kadar tabiidir. İktisadî buhran tekmil halk kütlelerinin hayatını tehdid ediyor. Bu buhranın bütün yükü çalışan halka yükletiliyor. Kütle ayaklanmıştır. Bütün gayret ve tehditlere rağmen yer yer binlerce amele greve geçiyor. Amele-köylü-esnaf kütleleri yer yer kükümet kuvvetlerile açıktan açığa kanlı çarpışmalar yapıyor, bu soygun sisteminden memnuniyetsizliğini, onun yerine kendi amele-köylü hükümetini getirmeğe amade olduğunu açıkça bildirmekten çekinmiyor. Burjuvazi hayf ve dehşet içindedir: kendi sınıfî mevcudiyeti tehlikededir. Çalışan halk kütleleri artık zulûm ve sefaletten ancak kendi aralarında, halk ve serbest fırka farkları gözetmeksizin, tekmil burjuvazile mücadele etmek ve kendisinin menfaatlarını temsil ve müdafaa eden komünist fırkasının rehberliği altında yürümekten başka çare olmadığını hergün bir az daha vuzuhla görüyor.

Haşim

Amele arkadaşlarımızdan aldığımız mektuplar

28 yaşında bir tütün amelesiyim. Üç çocuğum var. Günde 10 saat iş görüyorum. Okuduğum gazetelerden öğrendiğime göre, bu gün dünyanın hiçbir yerinde günde 10 saat iş gördürülmüyormuş. Bundan başka bir amele işten çıkarılmazdan 15 gün evvel kendisine haber verilir ve 15 gündelik te işten çıkarken verilirmiş.

Halbuki bizim memleketimizde 10 saat çalıştığımızdan mada işten kovuluyoruz. Yövmiyelerimizi keserler, hiç sebep yokken para cezası yaparlar, ciğerlerimizi harap eden nikotinin içinde 10 saat çalışmak yetmiyormuş gibi elektrik takıp 10 saate yarım saat daha ilave ediyorlar. Bu kadar zulümler mukabilinde patronum bana 100 kuruş yövmiye veriyor. Bu 100 kuruşun 10 kuruşunu da hükümet alıyor. Bana kalan 90 kuruşla, kendimi mi, çocuklarımı mı yoksa ailemi mi geçindireyim?

Tütün amelesinden R....

Cevap

Arkadaşlar, bana kalırsa buna sebep: Halk fırkasının iş kanununu sudan vesilelerle mümkün olduğu kadar geriye bırakmasıdır. Onlara iş kanununu çıkarttırmak bizim elimizdedir. Çünkü "hak verilmez alınır".

Hakikaten yaşayış hayatımız çok feci bir vaziyettedir. Tramvay şirketine girdiğim 3-4 seneyi geçiyor. Hala kendi amele vaziyetimiz bil'akis gittikçe daha ziyade fenalaşmakta ve hükûmet yaşamak için meydan vermemektedir.

Ayda 30 lira alıyorum bu 30 liradan elime 20 hatta daha azını bile alamıyorum. Sebebi ise:

Hükûmet buhran diye bir çok vergiler koydu. Buhran vergisi, kazanç vergisi, muvazene vergisi, yol vergisi altında maaşımın bir kısmı kesilmektedir. Ayrıca idare bir çok sebepler bahane ederek ceza kesiyor. Elime geçen para zaruri ihtiyaçlararıma kâfi gelmiyor. Zaten emek hakkımızı bile, tam vermiyorlar, bir de bu vergiler doğrusu bizi tamamile eziyorlar.

Bir zamanlar şirketimizin yani tramvay amelesinin bir (teşkilatı) cemiyeti vardı. Bunu da bizim menfaatimize çalıştığı için hiç olmazsa asgari isteklermizi hükûmetten talep etmeğe çalıştığından mahv ettiler. Tabiidir ki hükûmet bu cemiyetten faide yerine zarar görüyordu, yine kendi menfaati iktizasından yok etmiştir. Şimdi hükûmet elimizi ayağımızı bağladı. Ve istediği gibi bizi kullanıyor, vergisinide her şeyinide alıyor. Fakat hiç bir zaman bizim menfaatimize, amelelerin menfaatine bir iş yapmıyor. Yövmiyelerimiz artacağına, iktisadi vaziyetimiz eyileşeceğine bil'akis daha feci bir vaziyete girmektedir.

Tramvay amelesinden

Bu memlekette kimsesizlere, memleket uğrunda şehit olan babasız çocuklara tahsil etmek tedris ve harsi seviyesini yükseltmek çok müşkül. Benim okumaya, memlekete fen sahasında hizmet etmeye emel ve arzum tarifsizdi. Maalesef çok defa şahit olduğum gözümün önünde canlanan bazı çirkin hadiseler beni ... ayni zamanda atalete sevk etti. Müteaddit mekteplerin tedris imtehanlarına dahil oldum. Ve bu imtihanları büyük bir muvaffakiyetle kazandım. İmtihanın fedası gününne talik edilen listede ismim göze çarpar bir şekilde en başta idi. Fakat ertesi gün ismimin yerinde mep'us oğlunun isminin yazılmış olduğunu gördüğüm vakit gözlerime inanamıyordum, beni hayretlere sevkeden bu mes'elenin gayet basit olduğunu anladım. Meğerse beni kadro harici etmişler. Bana bir lutüflârlıktan bahs ile muallim mektebine kabul edileceğimi beyan ettiler. Fakat burada da yetişmek, yükselmek imkanı verilmeyor. Muallime bir sual sorsam "ne soruyorsun diye" beni keserek "Fakirlerin aramızda yeri yoktur" diyerek kulak asmayor. Fakat zengin bir çocuk olursa kendi vaziyetinden korkarak ona her şeyi öğretmeye çalışıyorlar. Bir zengin çocuğu ne kadar gabi bile olsa sınıf geçiriyorlar.

Hulasa:

Leyli muallim mektebindeki bizim gibilerin vaziyeti çok ağırdır. Tahsilimizi ikmal etsek bile bir yere tayin edileceğimizden emin değiliz. Bu seneki me'zunların tayin emri hâlâ gelmemiştir. Bizimde ayni vaziyete maruz kalacağımız tabiidir. Buna siz nedersiniz?

Leyli muallim mektebinden: N..

Cevap

Bu yazı bize gayet açık olarak sınıf farkı gösteriyor. Memleket kapitalist memleketidir. Hakimiyet ise bugün için onların elindedir. Binnetice mevcut bütün aparat ve vasıtalar aynı sınıfın mefkûresini aşılamaya ve isteklerini yerine getirmeye mecburdurlar. Bütün kapitalist memleketlerinde tahsil ve inkişaflarına imkan yoktur. Bu imkan ancak soviyetlerde verilmiştir.

Siz movmit olmayınız bil'akis iradeniz i kuvvetli hissediniz ve soğuk kanlı olunuz. Bunda sizin vazifeniz görülen zorluklara katlanarak tahsilinizin devamı müddetince ve ondan sonrada fırkanızın rehberliği altında sizin gibi arkadaşlarımızı çekerek inkilabı mefküreyi aşıalamak ve kominist hücreleri meydana getirmek olmalıdır.

Sendika genel kurulları hoş konuşmalara sahne oluyor.

Sınıfsız toplumda bir sınıfın hazırlıkları

Türk Metal Genel Kurulu'nda Genel Başkan Mustafa Özbek, Türk toplumunun tarihten beri sınıfsız toplum olduğunu, ama bu bozuk düzen biraz daha sürerse "sınıflı bir toplum haline geleceğini" söylemiş. Özbek'in mantığına göre henüz doğmamış olan işçi sınıfı sendikalar kurmuş, genel kurullar yapıyor. Düşünün bir de doğunca neler yapacak!

Sendikaların genel kurulları yapılıyor. Son haftalarda da Yol-İş, Petrol-İş ve Türk-Metal'in genel kurulları yapıldı. Her üç sendikanın da başkanları değişmedi ama yönetim kurullarında değişiklikler oldu. Yol-İş Başkanı Bayram Meral başkanlığı 5 oy farkla alabildi. Genel kurullara ilişkin olarak en ilginç olan, yapılan bazı konuşmalardır.

Yol-İş Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada Halil Tunç "Türkiye'yi miting meydanlarına dönüştürelim" dedi. Elektrik kesintisi nedeniyle konuşmak için epey bekleyen Gürkan'ın konuşmasından ise adeta şu iki anlam çıkıyor: 1. Bizi desteklemezseniz bölünme olur. Acaba DİSK tehdidi mi diye düşündürtüyor. 2. Bizi destekleyin, iktidara gelelim, sonra siz yine partiler üstü politikaya dönüp bizi de böylece rahat bırakın.

Gürkan aynen şöyle demiş:

"Bizim de bu ağır koşullarda Türk-İş'ten bir talebimiz var. Bölünmeden, parçalanmadan, hangi siyasi görüş taleplerinizi bizim gibi bu ölçüde karşılamayı içtenlikle benimsiyor, gündemine alıyorsa ona destek olun. Bölünmeden, parçalanmadan temel hedef gözden kaçırılmadan demokrasi mücadelesinde başarılı olalım. Sendikal haklar geri alınıncaya, çağdaş bir anayasa yapılıncaya, demokrasi kuruluncaya kadar bu desteği koyun. Bunlar gerçekleştikten sonra çok özlediğiniz partiler üstü politikayı yeniden sürdürebilirsiniz."

Yol-İş Genel Kurulu'nda Cindoruk da konuştu. Seçimlerin 5 değil 4 yılda bir(!) yapılması gerektiğini söyledi. İşçiyi, köylüyü iktidar yapmaktan(!) söz etti. Siyasi partilerle işverenleri apayrı guruplar olarak ele alan Cindoruk, siyasi partiler ve sendikalar konuşturulmadığı için yasaların, anayasanın sermayenin lehine çıktığını belirtti ve şöyle dedi:

"Bu dönemde partileri sosyalist partiler ve liberal partiler diye ayırmayın. Şimdi demokrasiden yana olan partiler ve demokrasiden yana olmayan partiler ayrımı yapın. Bugün artık sosyal devlet vardır. Buna inanan partilerin yandaşı olun. İşçinin hakkını veren partilerin yandaşı olun."

Sınıf savaşı yaklaşırken hem işçi sınıfının çıkarlarını, hem demokrasi kavgasını bulandırmak için doğrusu daha net ifade bulunamazdı!

Sonunda oybirliğiyle bir "demokrasi ve özgürlük açıklaması" benimsenen Petrol-İş Genel Kurulu'nda da İnönü konuştu. DİSK'in faaliyetleri üzerindeki yasağın kalkmasını üstü kapalı bir biçimde savunan İnönü, "insanın insanı sömürmediği mutlu bir Türkiye sizlerin omuzlarında gerçekleşecektir" dedi. Çok güzel söz, ama İnönü insanın insanı sömürmediği bir düzenden acaba ne anlıyor? Olsa olsa, İsveç türü bir ***kapitalist sömürüyü*** anlıyor!

Petrol-İş Genel Kurulu'nda Türk-İş Yönetim Kurulu adına Orhan Balaban da bir konuşma yaptı ve şöyle dedi:

"Türk-İş bir bütündür. İşçi sınıfının çıkarları, demokrasinin gelişmesi neyi gerektiriyorsa, geçmişten dersler alarak, ancak sürekli geçmişi gündemde tutmadan, geleceğe yönelik neler yapmamız gerektiğini doğru saptayarak hemen işe koyulmalıyız."

İşçi sınıfımız Orhan Balaban'a "işçi sınıfı" ve daha neler dedirtiyor!

Türk Metal Genel Kurulu'na gelince. Burada Mustafa Özbek hoş sözler etti:

"Türk toplumu tarihten beri sınıfsız toplumdur. Gelir dağılımı bozulan adalet, korkarım toplumumuzu sınıflı bir toplum haline getirecektir."

Sınıflı sınıfsız toplum hikayesi bir yana, burada önemli olan değişimdir. Özbek sınıfsız toplumda sınıflar doğuyor diyorsa, düşünün sınıflı toplumda sınıf çelişkileri ne kadar derinleşiyor ve keskinleşiyor!

Öte yandan Türkiye işçi sınıfı daha doğmadan, henüz doğarken, sendikalar kurmuş, genel kurullarını yapıyor, vb.! Düşünün bir de doğunca neler yapacak!

S. Günbudak

KISA HABERLER

Asgari ücret için en yüksek öneri net 100 bin!

Asgari ücret konusu, öyle görünüyor ki artık inmemecesine gündemdedir. Bu nedenle herkes konuyla ilgili birşeyler öne sürüyor. *Hürriyet* gazetesi, eski olguları birden, yeni keşfederek, devletin asgari ücretten kestiği vergilerle 74 milyar lira kazandığını, böylece işçinin günlük kalorisinden de kesmekte olduğunu yazdı.

Öte yandan, bizim yıllardır savunduğumuz, asgari ücretin aile için, net olarak ve daha sık saptanması, hem sendika yöneticileri, hem de başka çeşitli çevrelerde artık yaygın bir görüş oldu. Ancak bu kez de aile derken 3 kişiden söz ediyorlar. Türk-İş de 3 kişi diyor. Oysa işçi ailesinin ortalama iki çocuklu olduğu varsayılmalıdır. Hatta, iyi bir araştırma yaparlarsa, ortalama belki 4'ten de yüksek çıkar. Bu durumda neden ille de kesinti yapıp 3 deniyor?

Asgari ücretin miktarına gelince. Geçtiğimiz günlerde Petrol-İş Başkanı Cevdet Selvi, en az net 100 bin lira olması gerektiğini söyledi. Bunu diyerek Selvi belli bir çevre içinde en yüksek miktarı önermiş oldu ama birkaç kaba hesapla bile 100 binin de devede tırnak olduğu bulunabilir. Daha geçenlerde *Cumhuriyet* gazetesi 4 kişilik bir ailenin yalnızca mutfak masrafının 100 bin kadar olduğunu yazdı.

Yeni bakan ama yeni umut gibi sunulmasın

Özal'ın hükümette yaptığı değişiklikler sonucunda Kalemli gitti, Taşçıoğlu Çalışma Bakanı oldu. Bu olur olmaz hemen yeni bir çaba da sahneye kondu: Yeni bakanı yeni umut gibi gösterme çabası!

Yeni bakan da bu çabaya uygun davranmak için etrafındakilere "siz Türk-İş'e danışmadan mı tasarı hazırlıyorsunuz" gibilerden bazı sözler etti. Ama konular konuşuldukça, bakan herhangi bir konuda ağzını açtıkça, "yeni bakan-yeni umut" fomülünün boşluğunu kendisi sergiledi.

Şimdi bazı sarı sendikacılar hâlâ bu formülü deniyorlar ama genelde böyle birşeyi kimseye yutturmanın söz konusu olmadığı çoktan kabullenildi. Cindoruk bile, bakanlar emir kulu, Özal gitmeden bir umut doğmaz, dedi. Biz de ekleyelim, Cindoruklarla, hatta Ecevitlerle, İnönülerle bile işçi için umut doğmaz.

Kendi adamlarına başka, sendikacıya başka uygulama

Merkez Bankası Müdürü başka göreve gönderilince, yerine yardımcısı Rüştü Saraçoğlu'nun atanması düşünülüyordu. Saracoğlu'nun kanunen yeterli kıdemi yokmuş. Hemen formül buldular: Asaleten değil vekaleten atama!

Burjuvazi kendi işlerinde, kendi adamlarına işine gelen uygulamanın formülünü hemen buluyor. Ama işçilere, sendikalara geldi mi iş değişiyor. Hem zaten yasalar işçi ve halk düşmanı, hem de bu yasalar en katı biçimde ve üstelik "icabında" sahte verilere dayanılarak işletilmeye çalışılıyor.

Deri-İş Genel Kurulu'nda 212 delegeden 111'inin oyunu alarak genel teşkilatlandırma ve eğitim sekreterliğine seçilen Mehmet Kılıçaslan, aynı görev için aday olup 36 oy alan Mehmet Vural'ın başvurusu üzerine görevden alındı. Gerekçe, 10 yıl bilfiil işçilik yapmamış olması. Kılıçaslan bunun doğru olmadığını belirterek önce İl Seçim Kurulu'na, sonra İş Mahkemesi'ne başvurdu. Dava henüz sürüyor.

Bir kez, ne karışıyorlar, işçi kimi isterse onu seçer? İkincisi, kendi adamlarına gelince yasalarda gedik bulurken, neden sendikacıya geldi mi sahte verilere bile yapışarak yasal uygulama yapıyorlar?

KISA HABERLER

İşverenlerin işçiye borçlarını ödetmek için de devrim gerek

Türkiye'de işçi, emekçi için artık herşey pratik olarak devrimle bağlanmıştır. İş bulmak, ev bulmak, ekmek almak, kuduz, verem, sarılık, ishale yakalanmamak, eş cinayetinin, trafik cinayetinin kurbanı olmamak, çocuğunu okutmak, çocuğunu yıkılan gecekonduların altında kalmaktan kurtarmak... Daha çok sıralanır ki hepsi, sözcüğün tam anlamıyla birer devrim sorunudur.

Bunlara bir de borçlar konusunu eklemek gerekiyor. İşverenlerin ve onların devletinin işçiye olan borçları artık trilyonları geçmiştir. Tekstildeki son krizle bir borç dalgası daha geldi. Fabrikalar kapanıyor, patronlar işçi borçlarını ödemeden toz oluyor ve yasalar da öteki alacaklılara öncelik tanıyor. Bu borçları almak için de devrim tek yol kalıyor!